

POLO Nus

10

(218)

2014

Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România

Întâlnirea Mareșalului Senatului R.P. cu minoritatea poloneză

Spotkanie Marszałka Senatu RP z polską mniejszością

W niedzielę, 5 października 2014 r. Jego Ekscelencja Ambasador RP w Bukareszcie Marek Szczygieł był gospodarzem spotkania delegacji pod przewodnictwem Marszałka Senatu RP Bogdana Borusewicza z przedstawicielami polskiej mniejszości. W spotkaniu uczestniczyli reprezentanci Ambasady i Konsulatu, władz Związku Polaków w Rumunii z prezesem Gerwazym Longherem, posłem w Parlamencie Rumunii, wiceprezesami – Kazimierzem Longierem i Bogdanem Polipciukiem i prezesami lokalnych Stowarzyszeń Polaków, a także członkowie bukareszteńskiej organizacji, zespół ludowy „Sołoneczka” z Nowego Solańca oraz przedstawiciele polskich firm działających w Rumunii.

Duminică, 5 octombrie, domnul Ambasador al Poloniei la București, Marek Szczygieł, a fost gazda întâlnirii delegației conduse de mareșalul Senatului polonez Bogdan Borusewicz cu membrii comunității polonezilor din România. La întâlnire au participat membri ai Ambasadei și ai Consulatului, ai conducerii Uniunii Polonezilor din România, în frunte cu președintele Ghervazen Longher, deputat în Parlamentul României, cei doi vicepreședinți: Cazimir Longher și Bogdan Polipciuc, președinții organizațiilor locale din Bucovina, membri ai filialei din București, un grup al ansamblului artistic „Sołoneczka” din Solonețu Nou și reprezentanți ai firmelor poloneze din România. La început Excelența Sa dl. Marek Szczygieł a adresat celor prezenți un cuvânt de bun venit. Domnul Mareșal al Senatului Poloniei Bogdan Borusewicz a mulțumit pentru primire și a precizat că nu este pentru prima oară

czanka” z Nowego Solańca oraz przedstawiciele polskich firm działających w Rumunii.

Na początku spotkania J.E. Ambasador Marek Szczygieł powitał obecnych. Następnie Marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz podziękował za przyjęcie i podkreślił, że nie po raz pierwszy składa wizytę

în România. El a spus că are amintiri foarte frumoase din țara noastră, mai ales în ceea ce privește întâlnirile cu membrii comunității poloneze din România. Mareșalul Senatului a arătat că relațiile dintre țările noastre sunt foarte bune, pozițiile fiind apropiate în toate problemele, inclusiv în ceea ce privește evenimentele din Ucraina. El a prezentat programul delegației în România și a menționat întâlnirile pe care le-a avut cu conducerea Senatului și Camerei Deputaților, cu oficialitățile române. De asemenea, a amintit de vizita la Craiova cu ocazia a 75 de ani de la refugierea în România, în 1939, a unei părți a autorităților, armatei și a numeroase persoane civile. Dl. Borusewicz i-a prezentat pe toți membrii delegației

w Rumunii, ma z naszego kraju piękne wspomnienia, zwłaszcza ze spotkań z polską mniejszością. Marszałek Borusewicz zaznaczył, że relacje między naszymi krajami są bardzo dobre, poglądy na wszystkie pro-

sale și i-a invitat pe cei prezenți să stea de vorbă cu ei, pentru că reprezintă toate partidele, atât cele aflate la putere, cât și cele din opoziție. El a dat asigurări că Senatul Poloniei continuă să sprijine diaspora poloneză din întreaga lume, inclusiv din România, chiar dacă

blemy są zbieżne, włącznie z tymi dotyczącymi wydarzeń na Ukrainie. Przedstawił program pobytu delegacji w Rumunii, wspomniał o spotkaniach w Senacie i Izbie Deputowanych i z władzami Rumunii. Przypomniał o swojej wizycie w Krajowej z okazji 75. rocznicy polskiego uchodźstwa do Rumunii w roku 1939 części polskich władz, armii i tysięcy osób cywilnych. Marszałek Bogdan Borusewicz przedstawił także wszystkich członków delegacji, zachęcając obecnych do rozmów, ponieważ reprezentują oni wszystkie opcje polityczne, zarówno te rządzące, jak i znajdujące się w opozycji. Zapewnił także, że Senat RP nadal wspiera Polonię na całym świecie, także tę z Rumunii, mimo że od

de 3 ani, fondurile sunt gestionate de Ministerul de Externe de la Varşovia, iar nu, cum era înainte, de către Senat.

În partea a doua a întâlnirii membrii ansamblului artistic „Sołonczanka” din Solonețu Nou au prezentat un program de dansuri tradiționale poloneze. Toți cei prezenți au fost emoționați și impresionați de acest program și de membrii ansamblului, foarte frumoși în costumele lor populare. Mareșalul Senatului polonez a fost și el impresionat, atât de frumusețea costumelor poloneze ale ansamblului, provenind mai ales din zona Cracoviei, cât și de talentul dansatorilor la care, mai mult ca sigur,

trezech lat funduszami dla Polonii i Polaków za granicą dysponuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, a nie, jak uprzednio, Senat RP.

W drugiej części spotkania zespół „Sołonczanka” z Nowego Sola prezentował polskie tańce. Wszyscy byli pod wrażeniem programu i tancerzy w pięknych strojach ludowych. Pod wrażeniem był także Marszałek Bogdan Borusewicz, zarówno piękna strojów, zwłaszcza krakowskich, jak i umiejętności tancerzy, do których doszli oni z pewnością dzięki ogromnej pracy. Po zakończeniu występu Marszałek

au ajuns după foarte multă muncă. La sfârșit, Bogdan Borusewicz a ținut să se fotografieze cu membrii ansamblului.

În ultima parte toată lumea prezentă a fost invitată de Excelența Sa domnul Ambasador Marek Szczygieł la o cină bogată, formată din bucate și băuturi specific poloneze. Cei prezenți au putut să stea de vorbă cu membrii delegației și să se cunoască mai bine în atmosfera primitoare a Ambasadei.

Gabriel Klimowicz
Zdjęcia: KL

Borusewicz exprimă dorința unei fotografii împreună cu tancerii.

În ultima parte a întâlnirii J.E. Ambasador Marek Szczygieł a invitat pe toți prezenții la o cină bogată, formată din bucate și băuturi specific poloneze. Cei prezenți au putut să stea de vorbă cu membrii delegației și să se cunoască mai bine în atmosfera primitoare a Ambasadei.

Trad. E. Wieruszewska-Calistru

25. Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „BUKOWIŃSKIE SPOTKANIA”

Al 25-lea Festival Folcloric Internațional „ÎNTÂLNIRI BUCOVINENE”

Czerniowce / Cernăuți

**Skromniej, pod dachem, bez zespołów
z Polski, Słowacji i Węgier**

Festiwal mimo wojny

Ostatnia w tym roku edycja jubileuszowych „Bukowińskich Spotkań” odbyła się w Czerniowcach na Ukrainie. Z powodu wojny na wschodzie Ukrainy impreza odbyła się o dwa miesiące później niż pierwotnie planowano, w dniach 4-5 października i była jednym z elementów obchodów Dni Miasta. Przesunięcie terminu oraz szczególna sytuacja, w jakiej znajduje się Ukraina, spowodowały zmiany w programie. Nie przyjechały zespoły z Polski, Słowacji i Węgier, ale międzynarodowy charakter festiwalu został utrzymany dzięki udziałowi zespołów z Mołdawii i Rumunii. Niestandardowym elementem tegorocznej czerniowieckiej edycji festiwalu była ekumeniczna modlitwa o pokój na Ukrainie oraz wystawa fotograficzna „Ukraina oczyma Polaków”, autorstwa autorki tej relacji Grażyny Myślińskiej i Sławomira Olzackiego, na co dzień fotoreporterów Polskiej Agencji Fotografów FORUM.

**Mai modest, sub acoperiș, fără ansam-
blurile din Polonia, Slovacia și Ungaria**

Festival, deși război

Ultima ediție jubiliară de anul acesta a „Întâlnirilor Bucovinene” a avut loc la Cernăuți, în Ucraina. Din cauza războiului din răsăritul Ucrainei, manifestarea a avut loc cu două luni mai târziu decât a fost programată inițial, în zilele de 4-5 octombrie și a fost unul din elementele sărbătoririi Zilelor Orașului. Deplasarea termenului precum și situația deosebită în care se află Ucraina au determinat schimbări în program. N-au venit ansamblurile din Polonia, Slovacia și Ungaria, dar caracterul internațional al festivalului a fost menținut datorită participării ansamblurilor din Moldova și România. Un element aparte al ediției cernăuțene a festivalului a fost rugăciunea ecumenică pentru pacea Ucrainei precum și expoziția de fotografii „Ucraina prin ochii polonezilor” a autoarei acestui articol Grażyna Myślińska și a lui Sławomir Olzacki, fotoreporter al Agenției Poloneze a Fotografilor FORUM.

Ekumeniczna modlitwa o pokój

Obchody Dni Miasta rozpoczęły się w sobotę 4 października ekumeniczną modlitwą o pokój na Ukrainie na Placu Teatralnym. Modlitwę prowadzili duchowni kijowskiej cerkwi prawosławnej oraz księża grekokatolicki i rzymskokatolicki. Wydarzenie zgromadziło mieszkańców Czerniowiec, przedstawiciele władz miasta z merem Oleksijem Kasprukiem. Wspólnie z nimi modlili się festiwalowi

Rugăciunea ecumenică pentru pace

Sărbătorile Zilelor Orașului au început sâmbătă 4 octombrie cu rugăciunea ecumenică pentru pace în Ucraina, în Piața Teatrului. Rugăciunea a fost oficiată de clericii bisericii ortodoxe din Kiev precum și de preoții greco-catolici și romano-catolici. Evenimentul a adunat locuitorii Cernăuțului, reprezentanții autorităților orașului cu primarul Oleksij Kaspruck. Împreună cu ei s-au rugat musafirii festivalului – directorul festivalului Zbigniew Kowalski, primarul localității Turčianske Teplice Michal Sygut și vicepreședintele Uniunii Polonezilor din România Cazimir Longher. Nu au lipsit ansamblurile participante la „Întâlnirile Bucovinene”.

După rugăciune a avut loc sesiunea festivă a Consiliului Orașului în timpul căreia au fost distinși locuitorii merituosi ai Cernăuțului. În timpul sesiunii au luat cuvântul și oaspeții: Zbigniew Kowalski, directorul festivalului „Întâlniri Bucovinene”, și primarul orașului Turčianske Teplice Michal Sygut.

goście – dyrektor festiwalu Zbigniew Kowalski, burmistrz Turcianskich Teplic Michał Sygut i wiceprezes Związku Polaków w Rumunii Kazimierz Longier. Nie zabrakło także zespołów, uczestniczących w „Bukowińskich Spotkaniach”.

Po modlitwie odbyła się uroczysta sesja Rady Miasta, podczas której odznaczono zasłużonych mieszkańców Czerniowiec. W czasie sesji głos zabrali także goście: Zbigniew Kowalski, dyrektor festiwalu „Bukowińskie Spotkania” i burmistrz Turcianskich Teplic Michał Sygut.

Wywiady i wernisaż

W tym roku festiwal odbywał się w sali widowiskowej w budynku Junost Bukoviny, położonym przy ulicy o nowej nazwie – Bohaterów Majdanu. Inauguracji towarzyszyło duże zainteresowanie czerniowieckich mediów – prasy, radia i telewizji. Zebrani przed budynkiem członkowie zespołów udzielali licznych wywiadów.

Później nastąpiło otwarcie wystawy fotograficznej, która miała tytuł „Ukraina oczyma Polaków”. Pokazaliśmy – my autorzy, czyli Grażyna Myślińska i Sławomir Olzacki – 60 fotografii, wykonanych w ciągu ostatnich miesięcy. Niełatwo było dokonać wyboru. Tysiące przejechanych kilometrów, setki spotkań z ludźmi, masa emocji złożyły się na tę wystawę, którą jak w znanej pieśni ukraińskiej, wyszywaliśmy czerwonymi i czarnymi nitkami.

Zdjęcia podzieliliśmy na kilka bloków tematycznych. Pokazaliśmy ludzi walczących o europejską przyszłość Ukrainy na kijowskim Majdanie, rodziny poległych bohaterów z Niebiańskiej Sotni, huculskie wesele oraz ludzi ze szczególnie bliskiej naszym sercom wieloetnicznej i wielokulturowej Bukowiny, jej ukraińskiej części.

Interviuri și vernisaj

În acest an festivalul s-a desfășurat în sala de spectacole a clădirii Junost Bukoviny, situată pe strada cu nume nou – Eroii Majdanului. De inaugurare au fost interesate mediile cernăuțene – presa, radioul și televiziunea. Adunați în fața clădirii, membrii ansamblurilor au dat numeroase interviuri.

Mai târziu a urmat deschiderea expoziției de fotografii cu titlul „Ukraina prin ochii polonezilor”. Am prezentat – noi autorii, adică Grażyna Myślińska și Sławomir Olzacki – 60 de fotografii executate în timpul ultimelor luni. Nu a fost ușor să facem o selecție. Mii de kilometri parcurși, sute de întâlniri cu oameni, o mulțime de emoții au compus această expoziție pe care, ca în cunoscutul cântec ucrainean, am brodat-o cu ață roșie și neagră.

Fotografiile le-am împărțit în câteva blocuri tematice. Am arătat oameni care au luptat pentru viitorul european al Ucrainei în Majdanul din Kiev, familiile eroilor căzuți de la suta Cerească, o nuntă de huțuli precum și oameni din Bucovina multietnică și multiculturală, din partea ei ucraineană atât de apropiată inimilor noastre.

La vernisaj au fost prezenți reprezentanții autorităților orașului și regiunii și mulți prieteni de-ai noștri și cunoscuți, de asemenea din ansamblurile bucovinene. O surpriză deosebit de emoționantă ne-au făcut

Na wernisażu obecni byli przedstawiciele władz miasta i obwodu i bardzo wielu naszych przyjaciół i znajomych, także z bukowińskich zespołów. Szczególnie wzruszającą niespodziankę zrobiły nam dziewczyny z polskiego zespołu z Czerniowiec „Echo Prutu” i prezes Władysław Strutyński. Wzięli nas z zaskoczenia i nie ma co ukrywać, wzruszenie było silne.

Jako że tegoroczny festiwal jest jubileuszowy – XXV – mer Czerniowiec Oleksij Kaspruk wręczył dyrektorowi i twórcy festiwalu Zbigniewowi Kowalskiemu pamiątkowy zegarek. Godzina 20:29 ustawiona na czasomierzu wskazuje wyraźnie na to, że wszyscy liczymy na co najmniej 50 edycji festiwalowych pod tym kierownictwem.

Festiwalowy koncert

Pięknym powitaniem chlebem rozpoczął się Festiwal „Bukowińskie Spotkania” w Czerniowcach. Wszystkich gości i artystów, biorących udział w festiwalu powitał Mykola Szkriblak – dyrektor Centrum Kultury Bukowiny. W koncercie wystąpiły znakomite zespoły, wśród nich rumuńskie „Piatra Șoimului”, „Bistrița Aurie” z Ciocănești, „Țărăncuța” z Mołdawii oraz ukraińskie: „Czerniwczanka”, „Plajul Herceji”, „Ispas”, „Barwistyj Rozmaj”, „Dżerelo” i „Kozacka Bereginia”. Ten ostatni zespół wykonał aktualną pieśń o bohaterach Majdanu.

Dyrektor festiwalu Zbigniew Kowalski, zapytany o przyczyny nieobecności zespołów z Polski, wyjaśnił, że przyczyną jest niewynikające z winy organizatorów przesunięcie terminu festiwalu. – Członkowie zespołów już wiosną zgłosili u swoich pracodawców plany urlopowe, przewidujące dni wolne w lipcu. Uzyskanie dodatkowych urlopów z dnia na dzień nie było możliwe,

fetele din ansamblul polonez cernăuțean „Echo Prutu” și președintele Władysław Strutyński. Ne-au luat prin surprindere și, nu am ce ascunde, emoția a fost puternică.

Cum festivalul din acest an – al XXV-lea este jubiliar, primarul Cernăuțului Oleksij Kaspruk a înmănat lui Zbigniew Kowalski – directorul și creatorul festivalului, un ceas comemorativ. Ora 20:29 fixată pe ceas arată că toți contăm pe cel puțin 50 de ediții ale festivalului sub aceeași conducere.

Spectacolul festivalului

Festivalul „Întâlniri Bucovinene” din Cernăuți a început cu splendida primire cu pâine. Toți oaspeții

și artiștii participanți la festival au fost întâmpinați de Mykola Szkriblak – directorul Centrului Cultural Bucovina. La spectacol au evoluat excelente ansambluri între ele cele românești – „Piatra Șoimului”, „Bistrița Aurie” – Ciocănești, „Țărăncuța” din Moldova și ucrainene – „Czerniwczanka”, „Plaiul Herței”, „Ispas”, „Barwistyj Rozmaj”, „Dżerelo” și „Kozacka Bereginia”. Acest ultim ansamblu a interpretat actualul cântec despre eroii Majdanului.

Directorul festivalului Zbigniew Kowalski, întrebat despre cauzele absenței ansamblurilor din Polonia, a precizat că absența se datorează organizatorilor, schim-

nawet przy zyczliwości pracodawców, szczególnie w przypadku nauczycielek i nauczycieli. Te same powody, mimo starań burmistrza Turcianskich Teplic Michala Syguta, uniemożliwiły przyjazd Słowakom. Tym większe słowa uznania należą się zespołom z Rumunii i Mołdawii, którym udało się przyjechać, dzięki czemu utrzymany został międzynarodowy charakter festiwalu.

Dzień drugi – wyjazd do Myhova

Myhovo to pięknie położona między Storożyniec a Wiżnicą bukowińska wieś z dużym ośrodkiem kultury. Tam właśnie odbył się koncert drugiego dnia festiwalu. Wzięli w nim udział wy-

barea termenului festivalului. – Membrii ansamblurilor încă în primăvară au anunțat angajatorii lor despre planurile de concediu, prevăzând zile libere în luna iulie. Obținerea de concedii suplimentare de la o zi la alta nu a fost posibilă, chiar cu bunăvoința angajatorilor, mai ales în cazul cadrelor didactice. Aceleași motive, în ciuda strădaniilor primarului Turcianske Teplice Michal Sygut, au făcut imposibilă venirea slovacilor. Cu atât mai mult se cuvine să apreciem ansamblurile din România și Moldova care au reușit să vină, datorită cărora a fost menținut caracterul internațional al festivalului.

A doua zi – plecarea la Myhovo

Myhovo este un sat bucovinean splendid situat între Storojineț și Vijnița cu un mare centru

konawcy z Myhova oraz „Czerniwczanka”, „Kozacka Bereginia” i młodzieżowy rumuński zespół „Bistrița Aurie” z Ciocănești. Gospodarze powitali gości bardzo uroczysto, śpiewem i chlebem.

Zanim to nastąpiło, goście najpierw zwiedzili położony za Myhovem górski kompleks turystyczny Myhovo.

Występy w domu kultury zgromadziły bardzo liczną publiczność. Przyszli nie tylko mieszkańcy Myhova, ale także okolicznych miejscowości. Występy przypadły im do gustu, czego dowodem były rzesiste oklaski. Publiczność nie żałowała dłoni, by nagrodzić wykonawców. Wspólna kolacja w szkolnej stołówce zakończyła drugi dzień festiwalu.

Czerniowiecka edycja jubileuszowych „Bukowińskich Spotkań” była wyjątkowa. Po pierwsze odbywała się w kraju ogarniętym wojną. Kiedy w styczniu tego roku przedstawiciele władz regionalnych podpisali porozumienie o organizacji festiwalu trwał wprawdzie pokojowy protest na Majdanie, nikt jednak nie przypuszczał wówczas, że najpierw przerodzi się on w krwawe zamieszki, a później w wojnę pomiędzy Ukrainą a Rosją. W wojnie tej do tej pory padło kilka tysięcy zabitych, wielu z nich pochodziło z Bukowiny i samych Czerniowiec. To właśnie z powodu żałoby po poległych czerniowczanach odwołana została lipcowa edycja festiwalu w tym mieście. Do końca nie było pewne, czy uda się w tym roku zorganizować festiwal na Ukrainie. Tym większe słowa uznania należą się ukraińskim organizatorom festiwalu, którzy wbrew wojnie i niewesołym nastrojom, doprowadzili do tego, że XXV „Bukowińskie Spotkania” odbyły się także w Czerniowcach. Uznanie należy się też zespołom z Rumunii i Mołdawii, które przyjechały do Czerniowiec, dzięki czemu festiwal zachował swoją międzynarodową rangę. Mam nadzieję, że za rok spotkamy się na Ukrainie w pełnym składzie, a w kraju tym będzie panował pokój, czego z całego serca życzymy Gospodarzom i o co wspólnie modliliśmy się na Placu Teatralnym.

Grażyna Myślińska

Zdjęcia: G. Myślińska i KL

cultural. Acolo a avut loc spectacolul celei de a doua zile a festivalului. Au luat parte la el interpreții din Myhovo precum și „Czerniwczanka”, „Kozacka Bereginia” și ansamblul românesc de tineri „Bistrița Aurie” din Ciocănești. Gazdele au întâmpinat festiv oaspeții cu cântec și pâine.

Înainte de aceasta, oaspeții au vizitat mai întâi un complex turistic montan așezat dincolo de Myhovo.

Evoluțiile din casa de cultură au adunat un numeros public. Au venit nu doar locuitorii satului, ci și cei din localitățile învecinate. Evoluțiile le-au fost pe plac, dovadă au fost aplauzele vii. Publicul nu și-a cruțat palmele, pentru a-i răsplăti pe interpreți. Cina comună în cantina școlii a încheiat cea de a doua zi a festivalului.

Ediția cernăuțeană jubiliară a „Întâlnirilor Bucovinene” a fost excepțională. Și aceasta pentru că s-a desfășurat în țara cuprinsă de război. Când în ianuarie a acestui an reprezentanții autorităților regionale au semnat acordul privind organizarea festivalului avea loc protestul pașnic în Majdan, totuși nimeni nu presupunea atunci că mai întâi se va transforma în tulburări sângeroase, iar mai târziu în război între Ucraina și Rusia. În acest război, până acum au căzut câteva mii de morți, mulți dintre ei proveneau din Bucovina și chiar din Cernăuți. Tocmai din cauza doliului după cernăuțenii căzuți a fost amânată ediția din iulie a festivalului din acest oraș. Până la sfârșit nu era sigur dacă, în acest an, se va organiza festivalul în Ucraina. Cu atât mai deosebite cuvinte de apreciere se cuvin organizatorilor ucraineni ai festivalului care, în ciuda războiului și a tristei atmosfere, au făcut ca a XXV-a ediție a „Întâlnirilor Bucovinene” să se desfășoare și la Cernăuți. Se cuvin apreciate și ansamblurile din România și Moldova care au venit la Cernăuți, datorită cărora festivalul și-a păstrat caracterul său internațional. Sper că peste un an ne vom întâlni în Ucraina în formație completă, iar în această țară va domni pacea, ceea ce dorim Gazdelor din toată inima și pentru care ne-am rugat împreună în Piața Teatrului.

Trad. St. Iachimovschi

Aproape de cer

Am fost mai aproape de cer duminică 19 octombrie când am celebrat hramul bisericii noastre. Ioan Paul al II-lea - un sfânt contemporan pe care toți l-am văzut, l-am întâlnit, pe care unii l-au și atins. N-a trecut un deceniu de la trecerea sa la Tatăl și deja îl numim „sfânt”, este trecut în calendar pe 22 octombrie. N-am apucat să ne obișnuim să-l numim „fericit” din 1 mai 2011, că iată anul acesta la 27 aprilie a fost declarat sfânt. N-am apucat să învățăm bine să ne rugăm prin mijlocirea Sa că deja două minuni au fost recunoscute de biserică, minuni ce au dus la canonizarea Sa. Un sfânt care a „venit” aici în mica noastră comunitate polonă pentru a ne arăta că Dumnezeu îi preferă pe cei mici pentru a-și arăta măreția. La trei săptămâni de la declararea Sa ca fericit această biserică îi era deja consacrată, iar astăzi celebrăm primul hram sub noua titulatură „Biserica Sfântul Ioan Paul al II-lea”. Toate s-au derulat atât de repede... 2005 – 2011 – 2014. Cu siguranță trebuie să vedem chemarea imediată și pentru noi la credință adevărată, la rugăciune, la sfințenie.

Chiar dacă comemorarea în calendar este pe 22 octombrie, așa cum este tradiția în Bucovina, am celebrat hramul în zi de duminică, pentru ca tot mai mulți credincioși să participe la sărbătoare. O zi splendidă,

Blżej nieba

W niedzielę 19 października, świętując odpust naszego kościoła, byliśmy blżej nieba. Jan Paweł II – to współczesny święty, którego wszyscy widzieliśmy, spotkaliśmy, a niektórzy nawet dotknęli. Nie minęła dekada od przejścia do Ojca i już nazywamy go świętym, jego dzień w kalendarzu przypada 22 października. Od 1 maja 2011 r. nie zdążyliśmy przyzwycząć się do nazwy „błogosławiony” i oto w tym roku, 27 kwietnia, ogłoszono Go świętym. Nie zdążyliśmy przyzwycząć się do modlitwy za Jego pośrednictwem, a już dwa nowe cuda zostały uznane przez Kościół, cuda, które doprowadziły do Jego kanonizacji. Święty, który „przyszedł” tutaj, do naszej małej polskiej wspólnoty, aby pokazać nam, że Pan Bóg preferuje małych, aby pokazać im swoją wielkość. Trzy tygodnie po ogłoszeniu Go błogosławionym ten kościół już był Jemu poświęcony i dzisiaj celebrujemy pierwszy odpust pod nowym wezwaniem Świętego Jana Pawła II. Wszystko odbyło się tak szybko... 2005 – 2011 – 2014. Z pewnością musimy dojrzeć natychmiastowe wezwanie dla nas do prawdziwej wiary, modlitwy i świętości.

Mimo iż wspomnienie w kalendarzu przypada 22 października, ale według bukowińskiej tradycji świętowano ten dzień w niedzielę, aby jak najwięcej wiernych mogło uczestniczyć w tym święcie.

luminoasă, călduroasă atât prin prezența credincioșilor și pelerinilor în număr mare cât și a Excelenței Sale Petru Gherghel, Episcopul diecezei noastre de Iași, cât și datorită prezenței mai multor preoți din decanat.

Sărbătoarea a debutat însă pe 13 octombrie când am început novena de pregătire. A continuat cu un „moment de recunoștință” pe 16 octombrie la ora 21.37 când ne-am adunat în curtea bisericii în fața monumentului, copii, tineri și adulți pentru a recita Sf. Rozariu de lumină, cu lumânări în mâini, ca recunoștință pentru această biserică, pentru darurile și harurile pe care le-am primit de la Dumnezeu prin mijlocirea Sf. Ioan Paul al II-lea. Ziua de 16 octombrie reprezintă ziua alegerii cardinalului Karol Wojtyła în 1978 ca papă, 21.37 reprezentând ora chemării „în casa Tatălui” pe 2 aprilie 2005. Am încheiat sărbătoarea în ziua comemorării 22 octombrie, cu o celebrare la ora 11.00 alături de câțiva preoți din Roman pe care i-am invitat cu această ocazie și cu o alta, seara la ora 18.00 pentru tineri.

Tinerii noștri s-au pregătit special pentru această sărbătoare nu doar făcând curățenie și împodobind biserica, ci și pregătind din timp și în mod asiduu cântarea pentru hramul bisericii, acompaniați la orgă de Gabriel și Albert din Gura Humorului, de Rafaela din Roman la flaut și de Samuel din Capul Câmpului la trompetă, în așa fel încât am fost întrebat ce cor am adus și de unde... Îi felicit pe tinerii noștri și pe această cale.

Merită de remarcat și faptul că toată săptămâna a plouat, iar duminică a fost o zi însorită, chiar călduroasă, marți iarăși a plouat pentru ca miercuri pe 22 să fie din nou frumos. Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru că în ciuda slăbiciunilor și greșelilor noastre, ne arată și prin aceste semne iubirea ce ne-o poartă.

Sfinte Ioane Paul al II-lea, mijlocește pentru noi.

Pr. Gabriel Bucur
Parohia Poiana Micului

Wspaniały, jasny i ciepły dzień, zarówno z powodu obecności przybyłych tak licznie wiernych i pielgrzymów, jak i poprzez obecność Jego Ekselencji Petru Gherghela, biskupa naszej jasskiej diecezji i wielu księży z dziekanatu.

Uroczystość rozpoczęła się właściwie 13 października, kiedy rozpoczęliśmy przygotowawczą nowennę. Była kontynuowana 16 października o godzinie 21:37 „momentem wdzięczności”, kiedy zebraliśmy się na podwórzu kościoła przed pomnikiem: dzieci, młodzież, dorośli, aby odmówić Różaniec, tajemnice światła, ze świecami w rękach, jako podziękowanie za ten kościół, za dary i łaski otrzymane od Boga za pośrednictwem św. Jana Pawła II. Dzień 16 października jest dniem wyboru kardynała Karola Wojtyły w 1978 r. na papieża, 21:37 to godzina wezwania „do domu Ojca” dnia 2 kwietnia 2005 r. Zakończyliśmy uroczystość w dniu wspomnienia 22 października o godzinie 11:00 celebracją mszy św. w asyście kilku księży pochodzących z miejscowości Roman, którzy przybyli na tę okazję oraz na spotkanie z młodzieżą o godz. 18:00.

Nasza młodzież przygotowała się specjalnie na to święto, nie tylko poprzez porządki i udekorowanie kościoła, ale poprzez śpiewy, z akompaniamentem organów w wykonaniu Gabriela i Alberta z Gura Humorului, fletu w wykonaniu Rafaeli z Romanu i trąbki, na której zagrał Samuel z Capul Câmpului w taki sposób, że pytano mnie, jaki to chór i skąd.... Przy tej okazji gratuluję naszej młodzieży.

Godnym uwagi jest fakt, że cały tydzień padało, a w niedzielę był słoneczny, nawet ciepły dzień, we wtorek znowu padało, a w środę 22 października znowu było ładnie. Dziękujemy Panu Bogu, że mimo naszych słabości i błędów przez te znaki okazuje nam swoją miłość.

Święty Janie Pawle II wstawiaj się za nami.

Thum. B. Breabăn

WIADOMOŚCI Z POLSKI / ȘTIRI DIN POLONIA

Nowy rząd w Polsce

Noul guvern în Polonia

Donald Tusk został szefem Rady Europejskiej. Na tym stanowisku zastąpi Hermana van Rompuy'a. Polski polityk po raz pierwszy obejmie tak istotne stanowisko w Unii Europejskiej.

W związku z przyjęciem przez Donalda Tuska stanowiska Przewodniczącego Rady Europy, nastąpiły zmiany w polskim rządzie.

9 września 2014 r. rząd podał się do dymisji. Donald Tusk był najdłużej sprawującym swoją funkcję premierem po 1989 r. – swoją misję pełnił dokładnie 2489 dni, a przez jego rząd przeszło łącznie 47 ministrów.

22 września 2014 r. Prezydent Bronisław Komorowski powołał nową Radę Ministrów, na czele z premier Ewą Kopacz, której życzył odwagi i rozważności w podejmowaniu najważniejszych wyzwań.

Ewa Kopacz będzie 14. premierem III Rzeczypospolitej i drugą (po Hannie Suchockiej) kobietą

Donald Tusk este șeful Consiliului European. Pe această poziție îl înlocuiește pe Herman van Rompuy. Politicianul polonez, pentru prima oară, ocupă o atât de importantă funcție în Uniunea Europeană.

Legat de funcția lui Donald Tusk ca Președinte al Consiliului Europei, au urmat schimbări în guvernul polonez.

În ziua de 9 septembrie 2014, guvernul și-a dat demisia. Donald Tusk și-a exercitat funcția de premier cel mai mult după anul 1989 – exact 2489 de zile, iar prin guvernul lui au trecut în total 47 de miniștri.

La 22 septembrie Președintele Bronisław Komorowski a numit noul Consiliu de Miniștri în frunte cu premierul Ewa Kopacz căreia i-a urât curaj și prudență în luarea celor mai importante decizii.

Ewa Kopacz va fi al 14-lea premier al celei de a III-a Republici și a doua (după Hanna Suchocka)

– szefem rządu, a w jej gabinecie pojawi się pięciu nowych ministrów.

1 października nowa premier wygłosiła w Sejmie exposé. Wtedy też odbyło się głosowanie nad wotum zaufania dla gabinetu dotychczasowej marszałek Sejmu Ewy Kopacz.

Poniżej skład nowego rządu pod przewodnictwem Ewy Kopacz:

Tomasz Siemoniak, wicepremier, szef MON
Janusz Piechociński, wicepremier, Ministerstwo Gospodarki

Grzegorz Schetyna, Ministerstwo Spraw Zagranicznych – za Radosława Sikorskiego

Cezary Grabarczyk, Ministerstwo Sprawiedliwości – za Marka Biernackiego

Joanna Kluzik-Rostkowska, Ministerstwo Edukacji Narodowej

Małgorzata Omilanowska, Ministerstwo Kultury

Lena Kolarska-Bobińska, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Władysław Kosiniak-Kamysz, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Marek Sawicki, Ministerstwo Rolnictwa

Włodzimierz Karpiński, Ministerstwo Skarbu Państwa

Andrzej Biernat, Ministerstwo Sportu i Turystyki

Maciej Grabowski, Ministerstwo Środowiska

Bartosz Arłukowicz, Ministerstwo Zdrowia

Teresa Piotrowska, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – za Bartłomieja Sienkiewicza

Andrzej Halicki, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji – za Rafała Trzaskowskiego

Mateusz Szczurek, Ministerstwo Finansów

Maria Wasiak, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju – za Elżbietę Bieńkowską

femeie – șef al guvernului, iar în cabinetul ei apar cinci noi miniștri.

La 1 octombrie noul premier a rostit în Seim un exposé. Tot atunci a avut loc și votul de încredere acordat Ewei Kopacz – președinte de până atunci al Seimului.

Mai jos – componența noului guvern condus de Ewa Kopacz:

Tomasz Siemoniak, vicepremier, șeful Ministerului Apărării Naționale

Janusz Piechociński, vicepremier, Ministerul Economiei

Grzegorz Schetyna, Ministerul Afacerilor Externe – în locul lui Radosław Sikorski

Cezary Grabarczyk, Ministerul Justiției – în locul lui Marek Biernacki

Joanna Kluzik-Rostkowska, Ministerul Educației Naționale

Małgorzata Omilanowska, Ministerul Culturii

Lena Kolarska-Bobińska, Ministerul Științei și Învățământului Superior

Władysław Kosiniak-Kamysz, Ministerul Muncii și Politicii Sociale

Marek Sawicki, Ministerul Agriculturii

Włodzimierz Karpiński, Ministerul Tezaurului de Stat

Andrzej Biernat, Ministerul Sportului și Turismului

Maciej Grabowski, Ministerul Mediului

Bartosz Arłukowicz, Ministerul Sănătății

Teresa Piotrowska, Ministerul Afacerilor Interne – în locul lui Bartłomiej Sienkiewicz

Andrzej Halicki, Ministerul Administrației și Digitalizării – în locul lui Rafał Trzaskowski

Mateusz Szczurek, Ministerul Finanțelor

Maria Wasiak, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării – în locul Elżbietei Bieńkowska.

Tekst i zdjęcia: Grażyna Myślińska

Trad. St. Iachimovschi

**Zło dobrem zwyciężaj
– to hasło przyświecało obchodom
30. rocznicy śmierci
ks. Jerzego Popiełuszki**

**Să învingi răul cu binele
– această deviză a însoțit
împlinirea a 30 de ani
de la moartea pr. Jerzy Popiełuszko**

30 lat temu został porwany i bestialsko zamordowany przez trzech funkcjonariuszy Departamentu IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych duszpasterz Solidarności Huty Warszawa ksiądz Jerzy Popiełuszko.

W uroczystości w kościele pod wezwaniem św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu wzięły udział tłumy wiernych, delegacje „Solidarności” ze sztandarami z całej Polski, przedstawiciele prezydenta, władz i parlamentarzystów. W kościele była obecna również rodzina księdza Popiełuszki, między innymi jego brat i siostra. Przy grobie księdza Jerzego Popiełuszki uczestnicy uroczystości modlili się o jego rychłą kanonizację.

În urmă cu 30 de ani a fost răpit și ucis bestial de către trei funcționari ai Departamentului IV al Ministerului Afacerilor Interne preotul „Solidarității” Combinatului Varșovia – Jerzy Popiełuszko.

La solemnitățile din biserică cu hramul Sf. Stanislav Kostka în cartierul Żoliborz – Varșovia au luat parte mulțimi de credincioși, delegații ale „Solidarității” cu stindarde din întreaga Polonie, reprezentanți ai președintelui, autorităților și parlamentari. În biserică a fost prezentă și familia pr. Popiełuszko, printre alții fratele și sora lui. La mormântul pr. Jerzy Popiełuszko participanții la solemnitățile s-au rugat pentru grabnica lui canonizare.

Prorokiem nazwał księdza Jerzego Popiełuszkę biskup polowy Wojska Polskiego Józef Guzek. Do pięciu tysięcy pielgrzymów z całej Polski zgromadzonych na modlitwie biskup mówił, że dziś pamięć o księdzu Jerzym jest zacierana, a więc może zginąć jego przesłanie. Przypominał postawę kapelana „Solidarności”, który w stanie wojennym nie bał się występować w obronie prześladowanych osób. Przytoczył też słowa księdza Popiełuszki, który wielokrotnie wyjaśniał, że „tylko ten może zwyciężać zło, kto sam jest bogaty w dobro”.

Biskup Guzek wskazywał, że do grobu księdza Jerzego na warszawskim Żoliborzu przybyło już ponad 20 milionów pielgrzymów z wielu zakątków globu. – Ten fenomen pokazuje, że świętość księdza Popiełuszki promieniuje na cały świat.

Tekst i zdjęcia: Grażyna Myślińska

Episcopul de campanie al Armatei Polone Józef Guzek l-a numit pe pr. Jerzy Popiełuszko proroc. Adresându-se celor cinci mii de pelerini din toată Polonia adunați la rugăciune, episcopul a spus că astăzi amintirea despre pr. Jerzy este ștersă, deci mesajul lui poate să piară. A evocat figura capelanului „Solidarității” care, în timpul stării de război, nu s-a temut să vină în apărarea persoanelor persecutate. De asemenea, a citat cuvintele pr. Popiełuszko care, de multe ori, a spus că „doar acela poate să învingă răul, care el însuși este bogat în bine”.

Episcopul Guzek a arătat că la mormântul pr. Jerzy din Żoliborz – Varșovia au venit deja peste 20 de milioane de pelerini din multe colțuri ale globului. – Acest fenomen arată că sfințenia pr. Popiełuszko luminează în întreaga lume.

Trad. St. Iachimovschi

Bukovina

– dzieje, miejsca, ludzie

Bucovina

– istorie, locuri, oameni

Zygmunt Szczęsny Feliński
– święty odnowiciel
życia religijnego na Bukowinie

Zygmunt Szczęsny Feliński
– sfântul care a reînnoit
viața religioasă din Bucovina

W drugiej połowie XIX w. panujący marazm w dziedzinie rozwoju życia religijnego na Bukowinie został ożywiony przez krótką, ale jakże owocną działalność wygnanego z Warszawy arcybiskupa

În a doua jumătate a sec. XIX, predominantă apatie în dezvoltarea vieții religioase în Bucovina a fost animată de o activitate scurtă, dar foarte fructuoasă a arhiepiscopului exilat de la Varșovia, Z. Sz. Feliński.

Zygmunta Szczęsnego Felińskiego. Pełny biogram tak oddanego dla narodu polskiego pasterza opublikowała redakcja „Polonusa” w numerze 9 z 2009 r., natomiast w dalszym ciągu skupimy się na przedstawieniu czerniowieckiego epizodu z życia św. arcybiskupa.

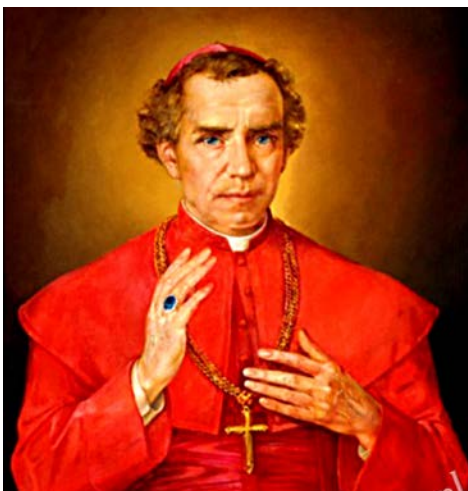
Należy zauważyć, że w omawianym okresie, pomimo wzrostu liczby wiernych oraz aktywnego zaangażowania inteligencji katolickiej, poprzez prasę (np. „Gazeta Polska”), liczne wydawnictwa oraz towarzystwa zrzeszające ludność według stanu i przynależności narodowej (np. Polskie Towarzystwo Bratniej Pomocy w Czerniowcach), katolicy rozmieszczeni w małych osadach i otoczeni ludnością prawosławną często byli całkowicie pozbawieni opieki duszpasterskiej, co prowadziło do stopniowego zaniku świadomości religijnej i narodowej.

Na mocy porozumienia między Stolicą Apostolską i Rosją, podpisanego w 1882 r., arcybiskup Feliński mógł 25 maja 1883 r. opuścić Jarosław, lecz nie mógł wrócić ani do Warszawy, ani do diecezji warszawskiej, dlatego osiadł jako kapelan w biednej galicyjskiej wsi, w majątku hrabiów Kęszyckich i Koziebrodzkich w Dźwiniaczce, nieopodal granicy z Bukowiną.

Przebywając w Czerniowcach z posługą duszpasterską w prowizorycznym domu sióstr Urszulanek, które przybyły 12 stycznia 1883 r. do Czerniowiec, zauważył opłakany stan polskiej diaspory i postanowił, by obok powstającego zakładu wychowawczego dla polskich dziewcząt prowadzonego przez Urszulanki zakupić na własność realność nr 1142 przy ul. Ogrodowej, gdzie zamierzał na stałe osiąść. W sąsiedniej realności nr 1153 siostry Urszulanki urządziły dla swoich potrzeb dom z kaplicą, gdzie arcybiskup odprawiał msze święte. Siostry Urszulanki nosiły się z zamiarem utworzenia w przyszłości dwóch autonomicznych klasztorów – w Czerniowcach i w Suczawie.

Zważywszy na zaniedbany stan religijności katolickich rodzin, jak i polskich dzieci arcybiskup Feliński postanowił stworzyć w Czerniowcach warunki pracy dla wskrzeszonego zgromadzenia sióstr Rodziny Maryi, które od 1884 r. podjęły pracę w szwalni i ochronce, później otworzyły w domu niejakiego Petrowicza instytut żeński, polską szkołę powszechną, a po kilku latach seminarium nauczycielskie.

Rok później arcybiskup Feliński zwrócił się do prowincjała Polskiej Prowincji Jezuitów, o. Henryka Jackowskiego, z zaproszeniem zakonu do pracy

Biografia kompletna a acestui atât de devotat păstor pentru națiunea poloneză a fost publicată de redacția „Polonus” în numărul 9 din anul 2009, de aceea în continuare ne vom concentra pe prezentarea episodului cernăuțean din viața sfântului arhiepiscop.

Ar trebui de remarcat faptul că, în acea perioadă, în ciuda creșterii numărului de credincioși și a unei implicări active a intelectualității catolice, prin intermediul presei (de exemplu, „Gazeta Polska”), a numeroaselor publicații și aso-

ciații care reuneau populația în funcție de stare și naționalitate (de exemplu, Societatea Poloneză de Ajutor Frățesc din Cernăuți), catolicii împrăștiați în sate mici și înconjurați de populația ortodoxă au fost de multe ori total lipsiți de grija pastorală, lucru care a dus la dispariția treptată a conștiinței religioase și naționale.

Conform unui acord între Sfântul Scaun și Rusia semnat în anul 1882, arhiepiscopul Feliński a putut la data de 25 mai 1883 să plece din Jarosław unde era exilat, dar nu putea să se întoarcă nici la Varșovia, nici în dieceza de Varșovia, astfel încât s-a stabilit cu funcția de capelan într-un sat sărac din Galiția situat pe moșia nobililor Kęszycki și Koziebrodzki în Dźwiniaczka, în apropiere de granița cu Bucovina.

Venind la Cernăuți cu slujirea pastorală într-o casă improvizată a surorilor Ursuline, care s-au stabilit din 12 ianuarie 1883 la Cernăuți, a remarcat starea deplorabilă a copiilor polonezi și a decis ca, alături de instituția de învățământ – orfelinatul polonez care era în curs de dezvoltare sub conducerea surorilor Ursuline, să achiziționeze parcela nr. 1142 de pe str. Ogrodowa, unde intenționa să se stabilească definitiv. În imediata vecinătate, pe parcela cu nr. 1153, surorile Ursuline au amenajat pentru nevoile personale o casă cu capelă unde arhiepiscopul celebra Sf. Liturghie. Surorile Ursuline și-au exprimat intenția ca, în viitorul apropiat, să fondeze două mănăstiri autonome – una la Cernăuți și cealaltă la Suceava.

Având în vedere starea neglijată a religiozității familiilor catolice precum și a copiilor de etnie polonă, arhiepiscopul Feliński a decis ca la Cernăuți să creeze condiții pentru Congregația Surorilor Familiei Mariei, reactivată de el însuși care, din anul 1884, au început activitatea într-un atelier de croitorie și un orfelinat, iar mai târziu au deschis în casa unui oarecare Petrovici un internat pentru fete, institutul polonez, o școală primară și, după câțiva ani, un liceu pedagogic.

Un an mai târziu, arhiepiscopul Feliński s-a adresat provincialului iezuit din Polonia, Pr. Henryk Jackowski, cu invitația ca această congregație să activeze în Cernăuți, oferindu-le temporar pentru

w Czerniowcach, przekazując im na tymczasową rezydencję własny dom przy ul. Ogrodowej. Na początku września 1885 r. do Czerniowiec przybył o. Szymon Tychowski, który urządził ubogą rezydencję i małą kapliczkę, w której sprawowano nabożeństwa w języku polskim i niemieckim. Później dołączyło do niego czterech jego współbraci, którzy obok pracy misyjnej rozwinęli na szeroką skalę działalność duszpasterską przez zaangażowanie świeckich, dla których zawiązali liczne organizacje religijne.

Do Czerniowiec arcybiskup Feliński przybył jeszcze dnia 7 czerwca 1891 r., gdy wraz z arcybiskupem lwowskim Sewerynem Morawskim poświęcili kamień węgielny powstającej jezuickiej świątyni pw. Serca Jezusowego.

Podczas jego krótkiego pobytu na bukowinńskiej ziemi, spalał się w gorliwej służbie ludowi bożemu, organizował budowę kościołów i pomoc biednym, zwłaszcza dzieciom. Zaskarbił sobie serca ludzi i miłość Serca Jezusowego. Dla mieszkańców Czerniowiec stał się wielkim błogosławieństwem. Arcybiskup przyczynił się do ożywienia religijnego wiernych nie tylko w Czerniowcach, ale także na całej Bukowinie przez troskę o nauczanie szkolne dla dzieci polskich, niemieckich i ukraińskich, a przez sprowadzenie zgromadzeń zakonnych Sióstr Rodziny Maryi oraz Towarzystwa Jezusowego, przyczynił się oprócz pracy katechetycznej i oświatowej do rozwoju dzieł, które niosły pomoc pielęgniarską i charytatywną.

Jako wierny sługa i czciciel Maryi zmarł dnia 17 września 1895 r. w Krakowie, wracając z nieskutecznej kuracji w Karlsbadzie. Papież Jan Paweł II beatyfikował abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego 18 sierpnia 2002 r. na Błoniach Krakowskich, a papież Benedykt XVI kanonizował bł. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego 11 października 2009 r. w Rzymie.

ks. Alfons-Eugen Zelionca

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

cazare propria casă de pe str. Ogrodowa. La începutul lunii septembrie în anul 1885, la Cernăuți a sosit pr. iezuit Simon Tychowski, care a amenajat săraca reședință și o capelă mică unde se oficiau sacramentele în limba polonă și germană. Mai târziu i s-au alăturat patru confrăți, care alături de activitatea misionară au dezvoltat pe scară largă diferite activități pastorale prin implicarea laicilor pentru care au înființat numeroase organizații religioase.

La Cernăuți, arhiepiscopul Feliński a mai venit la data de 7 iunie 1891, atunci când împreună cu arhiepiscopul de Lvov Seweryn Morawski a sfințit piatra de temelie la biserica iezuită aflată în construcție și dedicată Preasfintei Inimi a lui Isus.

În timpul scurtei sale șederi pe pământ bucovinean, s-a consumat cu evlavie în slujba pentru poporul lui Dumnezeu, a organizat construirea de biserici și sprijin pentru cei săraci în special pentru copii. A câștigat astfel inimile oamenilor și dragostea față de Inima lui Isus. Pentru locuitorii din Cernăuți a fost o mare binecuvântare. Arhiepiscopul a contribuit la renașterea spirituală a credincioșilor nu numai la Cernăuți, dar, de asemenea, în întreaga Bucovină prin preocuparea pentru educația școlară a copiilor polonezi, nemți și ucraineni, iar prin fondarea congregațiilor religioase a Surorilor Familiei Mariei și Societatea lui Isus a contribuit, pe lângă opere care au dezvoltat sistemul catehetic și educațional, la dezvoltarea operelor care au adus ajutor prin asistența medicală și operele de caritate.

Ca un slujitor credincios și cinstitor al Maicii Domnului, a murit la data de 17 septembrie 1895 în Cracovia, întorcându-se de la insuficientul tratament de la Karlsbad. Papa Ioan Paul al II-lea l-a beatificat pe arhiepiscopul Zygmunt Szczęśny Feliński la data de 18 august 2002 în parcul „Błonie” din Cracovia, iar papa Benedict al XVI-lea l-a canonizat pe fericitul Zygmunt Szczęśny Feliński în ziua de 11 octombrie 2009 la Roma.

pr. Alfons-Eugen Zelionca

Universitatea Catolică „Ioan Paul al II-lea” din Lublin

ROK 2014 ROKIEM JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO

W październiku mija 100 lat od urodzin Jana Nowaka-Jeziorańskiego, ważnej postaci najnowszej historii Polski. 12 grudnia 2013 r., podczas 45. posiedzenia Senatu RP, senatorowie podjęli uchwałę o ustanowieniu roku 2014 rokiem Jana Nowaka-Jeziorańskiego. „W młodości żołnierz, uczestnik wojennej konspiracji, emisariusz dowództwa Armii Krajowej do Londynu, uczestnik Powstania Warszawskiego. Odważny, niezłomny żołnierz. Szczerze oddany sprawie wolności i niepodległości Ojczyzny. Po wojnie współtwórca i dyrektor Rozgłośni Polskiej

ANUL 2014, ANUL LUI JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI

În octombrie se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui Jan Nowak-Jeziorański, o importantă personalitate a istoriei moderne a Poloniei. Pe 12 decembrie 2013, în timpul celei de-a 45-a ședințe a Senatului RP, senatorii au decis că anul 2014 va fi anul Jan Nowak-Jeziorański. „În tinerețe soldat, participant al conspirației de război, emisarul comandamentului Armatei Naționale la Londra, participant la Insurecția Varșoviană. Soldat curajos, neînduplecat. Sincer dedicat problemei libertății și independenței patriei. După război, cofondator și director al Postului Polonez

Radia Wolna Europa. Jan Nowak-Jeziorański wiele razy, w momentach kluczowych, znacząco wpłynął na bieg wydarzeń w Polsce. Jako konsultant Rady Bezpieczeństwa ONZ, czy później doradca władz Stanów Zjednoczonych, miał istotny wpływ na ich politykę aktywnego wspierania „Solidarności”. Odegrał znaczącą rolę w sprawie przyjęcia Polski do NATO – czytamy w uchwale.

Jan Nowak-Jeziorański (prawdziwe nazwisko Zdzisław Jeziorański) urodził się 2 października 1914 r. w Berlinie. W 1932 r. ukończył gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Warszawie, a w 1936 r. Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Po skończeniu studiów rozpoczął pracę asystenta u profesora Edwarda Taylora, wybitnego polskiego ekonomisty. We wrześniu 1939 r. służył w formacji artylerii konnej. 15 września trafił do niewoli niemieckiej. W drodze z Jarosławia w stronę Krakowa uciekł wraz z grupą jeńców z transportu i wrócił do Warszawy, gdzie rozpoczął działalność konspiracyjną jako żołnierz AK. To właśnie wtedy przyjął pseudonim Jan Nowak. Jako wysłannik Komendy Głównej Armii Krajowej odbył trzy wyprawy kurierskie (do Szwecji i Anglii), m.in. przewożąc informacje o powstaniu w getcie warszawskim. Po upadku powstania przedostał się wraz z żoną do Londynu, przewożąc pod gipsowymi opatrunkami pocztę kurierską. Od 1948 r. pracował w Londynie w Radiu BBC. W 1952 r. Jan Nowak-Jeziorański przeniósł się do Monachium i w tym samym roku w siedzibie Radia Wolna Europa poprowadził pierwszą audycję w języku polskim. To dzięki jego zaangażowaniu w sprawy Polski, miliony Polaków mogły usłyszeć prawdę o Październiku '56, o wydarzeniach marcowych czy rozruchach na Wybrzeżu w grudniu 1970 r. W 1977 r. Jan Nowak-Jeziorański przeniósł się do Waszyngtonu, aktywnie włączył w życie Polonii i został jednym z dyrektorów Polonii Amerykańskiej. Przez 15 lat był konsultantem Rady do spraw Bezpieczeństwa Narodowego USA. Angażował się w pomoc dla polskiej opozycji demokratycznej i „Solidarności”. Prowadził lobbying na rzecz wejścia Polski do NATO.

W 1989 r., po 45 latach nieobecności w kraju, Jan Nowak-Jeziorański przyjechał do Polski na zaproszenie Lecha Wałęsy. W lipcu 2002 r. na stałe wrócił do Ojczyzny i aktywnie włączył się w życie Polski, m.in. zaangażował się w promowanie integracji Polski z Unią Europejską. Swoje bogate zbiory archiwalne przekazał Zakładowi Narodowemu im. Ossolińskich. Jest autorem wielu książek, m.in. „Kurier z Warszawy”, „Wojna w eterze”, „Polska z oddali” czy „W poszukiwaniu nadziei”. Został odznaczony Orderem Orła Białego, Krzyżem Virtuti Militari, amerykańskim Medalem Wolności, Orderem Giedymina – za zasługi dla Litwy. Zmarł w Warszawie 20 stycznia 2005 r.

de Radio Europa Liberă. Jan Nowak-Jeziorański, de multe ori, în momente cheie, a influențat semnificativ cursul evenimentelor din Polonia. Fiind consultant al Consiliului de Securitate al ONU, iar mai târziu consilier al autorităților Statelor Unite, a avut o influență esențială în politica lor de sprijinire activă a „Solidarității”. A jucat un rol important în problema intrării Poloniei în NATO – citim în hotărâre.

Jan Nowak-Jeziorański (numele adevărat Zdzisław Jeziorański) s-a născut pe 2 octombrie 1914 la Berlin. În anul 1932 a absolvit gimnaziul „Adam Mickiewicz” din Varșovia, iar în 1936 Facultatea de Economie a Universității „Adam Mickiewicz” din Poznań. După terminarea studiilor, a început serviciul ca asistent al profesorului Edward Taylor, eminent economist polonez. În septembrie 1939 a servit într-o formație de artilerie cavaleriească. Pe 15 septembrie a căzut prizonier la nemți. Pe drumul de la Jarosław spre Cracovia a fugit din transport împreună cu un grup de prizonieri și s-a întors la Varșovia, unde a început activitatea conspirativă ca soldat al Armatei Naționale (AK). Atunci a adoptat pseudonimul Jan Nowak. Ca emisar al Comandamentului General al Armatei Naționale a efectuat trei expediții de curierat (în Suedia și Anglia), printre altele transmitând informații despre revolta din getoul varșovian. După căderea insurecției a ajuns împreună cu soția la Londra, transportând sub pansamentele de ghips poșta de curier. Din 1948 a lucrat la Londra în Radioul BBC. În 1952 Jan Nowak-Jeziorański s-a mutat la München și, în același an, la sediul Radioului Europa Liberă a condus prima emisiune în limba polonă. Datorită angajării lui în problemele Poloniei, milioane de polonezi au putut afla adevărul despre Octombrie '56, despre evenimentele din martie sau tulburările de pe Litoral din decembrie 1970. În anul 1977 Jan Nowak-Jeziorański s-a mutat la Washington, intră activ în viața Diasporei și devine unul din directorii Diasporei Poloneze Americane. Timp de 15 ani este consultant al Consiliului pentru Securitatea Națională al SUA. Se angajează în ajutorarea opoziției democratice poloneze și a Solidarității. A desfășurat lobbying pentru intrarea Poloniei în NATO.

În anul 1989, după 45 de ani de absență din țară, la invitația lui Lech Wałęsa, Jan Nowak-Jeziorański a venit în Polonia. În iulie 2002 s-a întors definitiv în Patrie și a intrat activ în viața Poloniei, printre altele s-a angajat în promovarea integrării Poloniei în Uniunea Europeană. Bogata sa arhivă a dăruit-o Institutului Național „Ossoliński”. Este autorul multor cărți, printre altele „Curierul din Varșovia”, „Război în eter”, „Polonia din depărtare” sau „În căutarea speranței”. A fost decorat cu Ordinul Vulturul Alb, Crucea Virtuti Militari, Medalia americană a Libertății, Ordinul Giedymina – pentru merite pentru Lituania. A murit la Varșovia pe 20 ianuarie 2005.

Po jęgo śmieri profesor Zbigniew Brzeziński napisal: „Odtąd będzie częścią historii Polski. Pomógł ją ukształtować. Był wspaniałym połączeniem romantyzmu z politycznym realizmem, mądrości i emocji intelektualnych, pasji i osobistej lojalności”.

După moartea lui, profesorul Zbigniew Brzeziński a scris: „De acum va fi o parte a istoriei Poloniei. A ajutat-o să se formeze. A fost o îmbinare splendidă a romantismului cu realismul politic, a înțelepciunii și emoțiilor intelectuale, a pasiunii și loialității personale”.

Barbara Breabăn

KALENDARIUM ROCZNIC

2014 CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

LISTOPAD

- 2 XI** – 70. rocznica śmierci **Karola Irzykowskiego** (1873-1944), pisarza, krytyka literackiego;
- 4 XI** – 80. rocznica urodzin **Michała Głowińskiego** (1934), teoretyka i krytyka literatury, eseisty;
- 5 XI** – 10. rocznica śmierci **Jerzego Dudy-Gracza** (1941-2004), malarza, rysownika, pedagoga;
- 6 XI** – 70. rocznica śmierci **Marii Rodziewiczówny** (1863-1944), powieściopisarki;
- 7 XI** – 165. rocznica urodzin **Józefa Chelmońskiego** (1849-1914), malarza;
- 10 XI** – 130. rocznica **Zofii Nalkowskiej** (1884-1954), pisarki i dramatopisarki;
- 11 XI** – 90. rocznica urodzin **Andrzeja Łapickiego** (1924-2012), wybitnego aktora i reżysera;
- 12 XI** – 80. rocznica urodzin **Joanny Olczak-Ronikier** (1934), pisarki, współzałożycielki kabaretu Piwnica pod Baranami;
- 13 XI** – 75. rocznica utworzenia **Związku Walki Zbrojnej** (1939), konspiracyjnej organizacji wojskowej, utworzonej na bazie służby zwycięstwa Polski, od 1942 – Armia Krajowa;
- 15 XI** – 60. rocznica urodzin **Aleksandra Kwaśniewskiego** (1954), polityka, prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1995-2005;
- 17 XI** – 60. rocznica śmierci **Tadeusza Banachiewicza** (1882-1954), astronoma, geodety i matematyka;
- 18 XI** – 50. rocznica śmierci **Jana Stanisława Bystroń** (1892-1964), etnologa i socjologa;
- 20 XI** – 100. rocznica urodzin **Anatola Gupieńca** (1914-1985), historyka sztuki, muzealnika, numizmatyka;
- 21 XI** – 100. rocznica urodzin **Antoniego Olchy** (1914-1978), pisarza, poety, reportażysty, autora sztuk scenicznych;
- 22 XI** – 80. rocznica urodzin **Stefana Bratkowskiego** (1934), pisarza, publicysty, dziennikarza;
- 23 XI** – 100. rocznica urodzin **Miry Michałowskiej** (1914-2007), pisarki, satyryka i tłumaczki;
- 25 XI** – 105. rocznica śmierci **Cypriana Godebskiego** (1835-1909), rzeźbiarza;
- 26 XI** – 145. rocznica urodzin **Stanisława Estreichera** (1869-1939), historyka prawa, bibliografa i publicysty;
- 28 XI** – 120. rocznica urodzin **Arkadiego Fiedlera** (1894-1985), prozaika, reportera, podróżnika;
- 30 XI** – 50. rocznica śmierci **Natalii Gąsiorowskiej** (1881-1964), historyka, działaczki społecznej i oświatowej.

NOIEMBRIE

- 2 XI** – 70 de ani de la moartea lui **Karol Irzykowski** (1873-1944), scriitor, critic literar;
- 4 XI** – 80 de ani de la nașterea lui **Michał Głowiński** (1934), teoretician și critic literar, eseist;
- 5 XI** – 10 ani de la moartea lui **Jerzy Duda-Gracz** (1941-2004), pictor, desenator, pedagog;
- 6 XI** – 70 de ani de la moartea **Mariei Rodziewiczówna** (1863-1944), romancieră;
- 7 XI** – 165 de ani de la nașterea lui **Józef Chelmoński** (1849-1914), pictor;
- 10 XI** – 130 de ani de la nașterea **Zofiei Nalkowska** (1884-1954), scriitoare și autoare de drame;
- 11 XI** – 90 de ani de la nașterea lui **Andrzej Łapicki** (1924-2012), renumit actor și regizor;
- 12 XI** – 80 de ani de la nașterea **Joannei Olczak-Ronikier** (1934), scriitoare, cofondatoare a cabaretului Piwnica pod Baranami;
- 13 XI** – 75 de ani de la întemeierea **Uniunii „Walka Zbrojna”** (1939), organizație militară conspirativă, creată pe baza serviciului de biruință a Poloniei, din 1942 – Armata Națională (A.K.);
- 15 XI** – 60 de ani de la nașterea lui **Aleksander Kwaśniewski** (1954), politician, președintele Republicii Polone în anii 1995-2005;
- 17 XI** – 60 de ani de la moartea lui **Tadeusz Banachiewicz** (1882-1954), astronom, geodez și matematician;
- 18 XI** – 50 de ani de la moartea lui **Jan Stanisław Bystroń** (1892-1964), etnolog și sociolog;
- 20 XI** – 100 de ani de la nașterea lui **Anatol Gupieniec** (1914-1985), istoric al artei, muzeograf, numismat;
- 21 XI** – 100 de ani de la nașterea lui **Antoni Olcha** (1914-1978), scriitor, poet, reporter, autor de piese pentru scenă;
- 22 XI** – 80 de ani de la nașterea lui **Stefan Bratkowski** (1934), scriitor, publicist, jurnalist;
- 23 XI** – 100 de ani de la nașterea **Mirei Michałowska** (1914-2007), scriitoare, autoare de satire și traducătoare;
- 25 XI** – 105 ani de la moartea lui **Cyprian Godebski** (1835-1909), sculptor;
- 26 XI** – 145 de ani de la nașterea lui **Stanisław Estreicher** (1869-1939), istoric al dreptului, bibliograf și publicist;
- 28 XI** – 120 de ani de la nașterea lui **Arkadie Fiedler** (1894-1985), prozator, reporter, călător;
- 30 XI** – 50 de ani de la moartea **Nataliei Gąsiorowska** (1881-1964), istoric, militantă în domeniul social și al învățământului.

Kronika bukowińskich Polaków 1909-1914

We wrześniu 2014 r. szczęśliwie zakończyliśmy publikowanie „Kroniki bukowińskich Polaków” za sześćdziesiąt lat 1909-1914, także w wersji rumuńskiej dzięki przekładowi redaktor naczelnej Stanisławie Jakimowskiej, za co autor jest niezmiernie wdzięczny i najserdeczniej dziękuje. Ale dzieje przedstawione w „Kronice” nie zaczęły się w 1909 r. i nie zakończyły się we wrześniu 1914 r., co uważni Czytelnicy raczyli zauważyć. Dlatego autor nie poprzestał na tym i opracowuje „Kronikę” nadal. Ponieważ gotowa jest za kilka wcześniejszych lat, pragnie ją udostępnić Czytelnikom „Polonusa”, aby bliżej poznali swoich przodków, skąd się wzięli w poszczególnych miejscowościach i co prabiali w minionych wiekach. Aby jednak opublikowany cykl nie pozostawał oderwany od reszty, autor postanowił cofać „Kronikę” w lata wcześniejsze, stopniowo zbliżając się ku początkom powstania „Gazety Polskiej” (1883) i początkom stałej obecności Polaków na Bukowinie. Zatem dalsza seria „Kroniki” rozpoczynać się będzie od roku 1908 i sopniowo podążać ku rokowi 1900.

Ponieważ „Kronika” została urwana na wrześniu 1914 r., autor zapewnia, iż wtedy nie zakończyły się dzieje bukowińskich Polaków, lecz przeszły w nową fazę I wojny światowej, w czasie której czerniowiecka „Gazeta Polska”, ani żadna inna gazeta polska, nie była publikowana na Bukowinie i wobec powyższego nie mogła zapisywać faktów z życia bukowińskich Polaków. Ponieważ jednak polscy Bukowińczycy byli nadal niezwykle czynni i ofiarni, niech świadczy jedna z dum poetów legionowych: „Duma II. Brygady Legionów” Bogusława Szul-Skjöldkrona i nieco faktów z lat 1914-1918, które poniżej następują.

Bogusław Szul-Skjöldkrona „Duma II. Brygady Legionów”

Przez trudy i znoje, przez walk krwawych burze
Z pogardą dla śmierci, wesola, junacka
Wciąż idzie niezłomna, w krwi własnej purpurze
Brygada Żelazna, Karpacka.

Nie zegnij jej, póki podźwignie dłoń znamię,
Ni podłość moskiewska, ni buta krzyżacka!
W bój ruszy zacięty i wroga przełamie
Brygada Żelazna, Karpacka.

Tak. Chociaż do Polski ciałami szlak ścielelem,
Choć nieraz pięść wroga śmiertelny cios zada,
Znow stanie potężnym krzywd naszych mścicielem
Brygada Żelazna, Karpacka.

Cronica polonezilor bucovineni 1909-1914

În septembrie 2014 am încheiat cu bine publicarea „Cronicii polonezilor bucovineni” pentru anii 1909-1914, și în versiunea românească datorită traducerii redactoarei șefe Stanislava Iachimovschi pentru care autorul este deosebit de recunoscător și mulțumeste din inimă. Dar istoria prezentată în „Cronică” nu a început în anul 1909 și nu s-a încheiat în septembrie 1914, ceea ce atenții Cititori au observat. De aceea autorul nu s-a oprit aici și continuă „Cronica”. Deoarece este gata pentru câțiva ani mai devreme, dorește să o pună la îndemâna Cititorilor Polonus-ului pentru a cunoaște mai îndeaproape înaintașii lor, de unde provin în diferite localități și ce au făcut în veacurile ce au trecut. Pentru ca totuși ciclul publicat să nu fie rupt de restul, autorul a decis să dea înapoi „Cronica” în anii anteriori, apropiindu-se progresiv către începuturile apariției „Gazetei Polone” (1883) și către începuturile prezenței permanente a polonezilor în Bucovina. Continuarea seriei „Cronicii” va începe din anul 1908 ajungând progresiv la anul 1900.

Deoarece „Cronica” a fost întreruptă în septembrie 1914, autorul asigură că atunci nu s-a încheiat istoria polonezilor bucovineni, căci au trecut într-o nouă fază a I-lui război mondial, în timpul căruia „Gazeta Polonă” din Cernăuți și nicio altă gazetă poloneză nu a fost publicată în Bucovina și, conform celor de mai sus, nu a putut consemna fapte din viața polonezilor bucovineni. Deoarece totuși bucovinenii polonezi au fost în continuare deosebit de activi și caritabili „dume” (cântece) ale poetilor legionari sunt martore precum și fapte din anii 1914-1918 care urmează mai jos.

1914

Datorită strădaniilor perseverente ale clubului deputaților din Seimul bucovinean, în final s-a decis înființarea lectoratului de limba polonă la Universitatea din Cernăuți.

08.25. – Cernăuți: Plecarea primei grupe de voluntari bucovineni (după unii aprox. 45 de persoane, după alții 250 de legionari, în formație, echipați, înarmați pe cheltuiala proprie a bucovinenilor pe parcursul a abia zece zile) sub comanda lui Antoni Kamiński (învățător bucovinean fără loc stabil al SSP) și înlocuitorul lui Daszkiewicz. Traseul ducea prin Colomeea, Delatin, Sanok, Jasło spre Mszana Dolna unde se aduna așa numita Legiune Răsăriteană.

08.31. – Cernăuți: O dată cu apropierea armatei moscovite, trupa legionarilor bucovineni, după Sf.

I póty bojowych nie zwinie proporców,
I póty spokoju ni chwili nie zazna,
Aż wygna z Ojczyzny ostatnich zaborców
Brygada Żelazna, Karpacka.

1914

Dzięki wytrwałym staraniom polskiego klubu poselskiego w Sejmie bukowińskim wreszcie zapadła decyzja o wprowadzeniu lektoratu języka polskiego na Uniwersytecie Czerniowieckim.

08.25. – Czerniowce: Wymarsz pierwszej grupy ochotników bukowińskich (wg jednych około 45 osób, wg innych 250 legionistów, sformowanych, umundurowanych, uzbrojonych własnym sumptem przez Bukowińczyków w przeciągu zaledwie dziesięciu dni) pod dowództwem Antoniego Kamińskiego (bukowińskiego nauczyciela wędrownego TSL) i jego zastępcy Daszkiewicza. Trasa wiodła przez Kołomyję, Delatyn, Sanok, Jasło do Mszany Dolnej, gdzie zbierał się tzw. Legion Wschodni.

08.31. – Czerniowce: W związku ze zbliżającymi się wojskami moskiewskimi hufiec bukowińskich legionistów po wysłuchaniu polowej mszy świętej na boisku sokolim wyruszył w stronę Lwowa.

09.03. – Czerniowce: Wojska moskiewskie zajęły miasto, aby po miesiącu je opuścić na krótko.

09.04. – Czerniowce: Moskale ogłosili proklamację grożącą karą śmierci za jakąkolwiek działalność na ich szkodę. Tego dnia w szpitalu u dr. Stanisława Kwiatkowskiego o godz. 22.00 po raz ostatni zgromadził się powołany niecałe cztery tygodnie wcześniej bukowiński Komitet Narodowy w składzie: dr Agenor Frendl, Łucjan Nadwodzki, Adam Ruprecht i Władysław Sołtyński. Uchwalono rozwiązać Komitet i uczynić dr. S. Kwiatkowskiego likwidatorem m.in. pozostałych 6000 kor.

09.(połowa miesiąca) – Wiedeń, Stacja Legionów Polskich: Młodzi ochotnicy legionowi ze Stróżenca i powiatu stróżnieckiego w liczbie ok. 300 chłopów pod nazwą Kompanii Bukowińskiej skierowani zostali do trzeciego pułku piechoty Legionów Polskich, który w owym czasie znajdował się w Ökörmoző na Węgrzech.

11.28. – Czerniowce: Moskale ponownie zajęły miasto i pozostawiali w nim do 17 lutego 1915 r., paraliżując organizacyjne życie miejscowych Polaków.

Zima 1914/1915: Ochotnicy bukowińscy stanowili około 10% stanu osobowego Legionów Polskich, co było ogromnym wkładem kilkudziesięciotysięcznej bukowińskiej społeczności polskiej w walkę o niepodległość Polski.

1915

01.19. – Pod Kyrlibabą: Podczas walk o tę miejscowość w głębokich śniegach i przy silnym mrozie tego dnia zginęło m.in. pięciu legionistów polskich II. Brygady, pośród nich porucznik Stanisław Strzelecki. Wieczny spoczynek znaleźli tuż przy miejscowym rzymskokatolickim kościele parafialnym.

Liturgie de campanie pe terenul Asociației „Sokół” a por-nit spre Lvov.

09.03. – Cernăuți: Armata moscovită a ocupat orașul, pentru a-l părăsi în scurt timp, după o lună.

09.04. – Cernăuți: Rușii au dat o proclamație amenințând cu pedeapsa cu moartea pentru orice acțiune împotriva lor. În această zi, în spital la dr. Stanislav Kwiatkowski, la ora 22.00, pentru ultima oară s-a adunat convocat cu aproape patru săptămâni înainte Comitetul Național bucovinean alcătuit din: dr. Agenor Frendl, Łucjan Nadwodzki, Adam Ruprecht și Władysław Sołtyński. S-a decis dizolvarea Comitetului, iar dr. S. Kwiatkowski lichidator, printre altele a 6000 c. rămase.

09. (jumătatea lunii) – Viena, Stația Legiunilor Poloneze: Tinerii voluntari legionști din Storojineț și din district în număr de aprox. 300 de bărbați sub numele de Compania Bucovineană au fost trimiși la cel de al treilea regiment de infanterie al Legiunilor Poloneze care, în acel timp, se afla la Ökörmoző, în Ungaria.

11.28. – Cernăuți: Rușii au ocupat din nou orașul și au rămas aici până la 17 februarie 1915, paralizând viața de organizație a polonezilor de aici.

Iarna 1914/1915: Voluntarii bucovineni reprezentau aprox. 10% din efectivul Legiunilor Poloneze ceea ce însemna un uriaș aport al comunității bucovinene poloneze de câteva zeci de mii, în lupta pentru independența Poloniei.

1915

01.19. – La Cârlibaba: În timpul luptelor pentru această localitate, cu zăpadă mare și un ger puternic, în această zi au murit, printre alții, cinci legionști polonezi din Brigada a II-a, printre ei locotenentul Stanisław Strzelecki. Și-au găsit odihna veșnică lângă biserica parohială romanocatholică din localitate.

01.23. – Cârlibaba, Lajosfalva: După câteva zile de lupte aprige în munți, legionștii Brigăzii a II-a, în care serveau mulți bucovineni, au recucerit localitățile Cârlibaba, Lajosfalva pierdute de austrieci.

03.12. – Colomeea: S-a realizat „Lista companiei recruților bucovineni pentru Legiunea 1 Poloneză”. După douăzeci de ani, autorii prezentei cronici pe baza arhivelor, publicațiilor, amintirilor au reușit să realizeze lista nominală a 397 legionști bucovineni, din care a publicat 11342 nume ca cele mai sigure („Przegląd Lubański” din 1997, nr. 16, p.10).

05.10-13. – Samokrynica și împrejurimile: Brigada a II-a a legionștilor polonezi duce lupte pe Prut, pentru a ajunge în Bucovina.

06.06.10. – Viteluvca: Aici și în împrejurimi Brigada a II-a a Legiunilor Poloneze duce lupte sângeroase cu rușii.

01.23. – Kyrlibaba, Lajosfalva: Po kilkudniowych zaciętych górskich walkach legioniści II. Brygady, w której służyło wielu Bukowińczyków, odbili utracone przez Austriaków miejscowości i zajęli Kyrlibabę i Lajosfalwę.

03.12. – Kołomyja: Sporządzono „Spis kompanii rekrutów bukowińskich dla 1. C. K. Legionu Pol[skiego]” (*Spis kompanii rekrutów bukowińskich dla 1. Legionu Polskiego*, CAW. II Bryg. Leg. Pol. I.120.29.185. Przed dwudziestu laty autorowi niniejszej kroniki w oparciu o archiwalia, publikacje, wspomnienia udało się sporządzić imienny wykaz 397 bukowińskich legionistów, z czego opublikował w „Przeglądzie Lubańskim” 1997, nr 16, s. 10-11 342 nazwiska jako najpewniejsze).

05.10-13. – Samokrynica i okolica: II. Brygada Legionów Polskich toczy walki nad Prutem, aby przedostać się na Bukowinę.

06.10. – Witelówka: Tutaj i w okolicy II. Brygada Legionów Polskich toczy krwawe walki z Moskalami.

06.11. – Zadąbrówka (Zadobrówka): II. Brygada Legionów Polskich stacza zacięty bój z Moskalami pod tą miejscowością i dociera do Rarańczy.

06.11.-17. – Rarańcza i okolice: Kilkudniowe walki II. Brygady Legionów Polskich (w niej licznych Bukowińczyków), które zmusiły Moskali do wycofania się. Prawdopodobnie w tym czasie dzielny rzymskokatolicki proboszcz parafii Bojan ks. Jakub Cwynarski sprzeciwił się wykorzystaniu wieży kościelnej do umieszczenia broni maszynowej przez Moskali, za co został wysłany na Syberię, skąd już nie powrócił.

06.13. – Rokitna: Widowiskowa, brawurowa i niezwykle krwawa szarża drugiego szwadronu ułańskiego pod dowództwem rotmistrza Zbigniewa Dunin Wąsowicza z II. Brygady Legionów Polskich. Poległo dziewiętnastu i tylu zostało ciężko rannych. Niektórzy spośród szarżujących ułanów dostali się do moskiewskiej niewoli.

06.15. – Rarańcza, cmentarz: Pogrzeb ułanów drugiego szwadronu poległych podczas szarżowania moskiewskich umocnień obronnych pod Rokitną przed dwoma dniami.

06.17. – Rarańcza i okolice: Całonocna bitwa II. Brygady Legionów Polskich z Moskalami, dająca pełne zwycięstwo mierzone także wzięciem do niewoli dziesięciu oficerów i 1082 szeregowych moskiewskich.

10.15. – Pod Czerniowcami: Po tzw. kampanii bukowińskiej II. Brygada załadowana na pociągi udała się do Maniewicz na Wołyń do kolejnych walk, zwanych kampanią wołyńską.

11.04. – Gałuż: Trzeci pułk piechoty II. Brygady Legionów Polskich wyrusza pod Wołczek.

11.04.-13. – Kościuchówka i okolice: Trzeci pułk piechoty i część pierwszego pułku piechoty II. Brygady Legionów Polskich toczą ciężkie walki z Moskalami, ponosząc wielkie straty.

11.07. – Bielgów i okolice: Drugi pułk piechoty II. Brygady Legionów Polskich toczył krwawy bój, tracąc m.in. kilku oficerów, a wśród nich chorążego Leopolda Tyszkiewicza (syn Jana i Marii) z Bukowiny,

06.11. – Zadąbrówka (Zadobrówka): A II-a Brigadă a Legiunilor Poloneze duce lupte încrâncenate cu rușii în această localitate și ajunge la Rarancea.

06.11.-17. – Rarancea și împrejurimile: Lupte de câteva zile ale celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze (în ea numeroși bucovineni) care au obligat pe ruși să se retragă. Probabil în acest timp bravul paroh romanocatholic din Boian – pr. Jakub Cwynarski s-a împotrivit folosirii turnului bisericii pentru instalarea mitralierei de către ruși, pentru care a fost deportat în Siberia de unde nu s-a mai întors.

06.13. – Rokitna: Spectaculoasă, bravă și deosebit de sângeroasă șarja celui de al doilea escadron de ulani sub comanda căpitanului de cavalerie Zbigniew Dunin Wąsowicz din cea de a II-a Brigadă a Legiunilor Poloneze. Au căzut doisprezece și tot atâția au fost grav răniți. Unii dintre ulani au fost luați prizonieri de către ruși.

06.15. – Rarancea, cimitirul: Înarmântarea ulanilor celui de al doilea escadron căzuți în timpul șarjei împotriva fortificațiilor moscovite de la Rokitna, în urmă cu două zile.

06.17. – Rarancea și împrejurimile: Bătălia de întreaga noapte a celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze cu rușii încheiată cu o victorie deplină și cu luarea de prizonieri a zece ofițeri și 1082 de soldați ruși.

10.15. – Cernăuți: După așa numita campanie bucovineană cea de a II-a Brigadă a fost urcată în tren în direcția Maniewicz în Volânia pentru alte lupte numite campania din Volânia.

11.04. – Gałuż: Cel de al treilea regiment de infanterie al celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze pornește spre Wołczek.

11.04. – 13. – Kościuchówka și împrejurimile: Al treilea regiment de infanterie și o parte din primul regiment de infanterie ale celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze duc grele lupte cu rușii suferind mari pierderi.

11.07. Bielgów și împrejurimile: Al doilea regiment de infanterie al celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze a dus o sângeroasă bătălie pierzând, printre alții, câțiva ofițeri, iar printre ei port-drapelul Leopold Tyszkiewicz (fiul lui Jan și al Mariei) din Bucovina, distins post-mortem cu ordinul Virtuti Militari.

1916

05.[?]-06.05. – Carasin: Scurtă odihnă a regimentelor doi și trei de infanterie ale celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze.

06.06. – Carasin: Al doilea regiment de infanterie al celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze a fost aruncat în cele mai grele lupte ale acestei perioade în mocirlele din Galuzia, al treilea regiment de infanterie al aceleiași Brigăzi a fost îndreptat ca rezervă a Brigăzi I a Legiunilor Poloneze.

pośmiertnie odznaczonego orderem *Virtuti Militari* (*Wręczenie orderu Virtuti Militari*, „Polak w Rumunii” 1931, nr 26, s. 4).

1916

05.[?]-06.05. – **Karasin:** Krótki wypoczynek drugiego i trzeciego pułku piechoty II. Brygady Legionów Polskich.

06.06. – **Karasin:** Drugi pułk piechoty II. Brygady Legionów Polskich rzucono do najcięższych walk tego okresu na bagnach pod Gałuzią, trzeci pułk piechoty tejże Brygady skierowano do odwodu I. Brygady Legionów Polskich.

06.15. – **Nowa Żadowa:** Część Polaków z tej miejscowości wyruszyła celem stawienia się przed komisją poborową w Gurahumorze, skąd po pięciodniowym pobycie została skierowana do Długopola (Câmpulung), a stamtąd do Jakubin.

06.18. – **Czerniowce:** Moskale po raz trzeci zajęli miasto i pozostali w nim do sierpnia 1917 r.

06.22. – **Jakubiny:** Żadowscy Polacy stawili się przed poborową komisją wojskową, która poleciła im wrócić do domu. Ponieważ Żadowa była już zajęta przez Moskali, powrót nie był możliwy. Zaczęła się ich kilkunastomiesięczna tułaczka o „głodzie i chłódzie” po Czechach i Małopolsce (z rękopisu osobistego notatnika Józefa Bujaka w rodzinnych zbiorach Bujakówki).

07.06.-07. – **Grady i okolice:** Trzeci pułk piechoty II. Brygady Legionów Polskich, wspierany przez drugi pułk ułanów legionowych, toczył ciężkie walki z głównym natarciem moskiewskim w kierunku Góry Polskiej.

07.07>. – **Wielki Obzyr, Zarzecze i Mielnica:** Liczne potyczki drugiego, trzeciego pułku piechoty oraz drugiego pułku ułanów legionowych pod Wielkim Obzyrem, Zarzeczem i Mielnicą podczas odwrotu znad Styru.

08.[?]-09.[?]. – **Wołyń, okopy pod Sitowiczami:** Dwumiesięczne walki pozycyjne drugiego i trzeciego pułku piechoty II. Brygady oraz drugiego pułku ułanów legionowych. Przeciwnatarcie pod Rutką Miryńską.

1917

08.17. – **Bukareszt:** Rumunia podpisała z Czwórporozumieniem dwa układy (polityczny i wojskowy), na mocy których 4/5 Bukowiny po Prut z Czerniowcami przypaść miały Rumunii, zaś 1/5 Rosji.

10.19. – **Wokowice:** Jeden z nowożadowskich tułaczy, Józef Bujak, został wymeldowany z tej gminy. Zapewne jeszcze tego miesiąca powrócił do rodziny w Nowej Żadowie.

10.19>. – **Żadowa:** Powrót żadowskich Polaków (mężczyzn) po kilkunastomiesięcznej tułaczce wojennej.

11.21. – **Kocmań i okolice:** Od kilku tygodni do tego dnia II. Brygada Legionów Polskich ponownie znajdowała się na bukowińskim froncie austriacko-moskiewskim.

06.15. – **Jadova Nouă:** O parte din locuitorii acestei localități au plecat cu scopul de a se prezenta în fața comisiei de recrutare la Gura Humorului de unde, după cinci zile, au fost trimiși la Câmpulung, iar de acolo la Iacobeni.

06.18. – **Cernăuți:** Rușii au ocupat orașul pentru a treia oară și au rămas aici până în august 1917.

06.22. – **Iacobeni:** Polonezii din Jadova s-au prezentat în fața comisiei de recrutare care i-a îndemnat să se întorcă acasă. Deoarece Jadova era deja ocupată de ruși, întoarcerea nu a fost posibilă. A început peregrinarea lor de câteva luni în „foamete și frig” prin Cehia și Małopolska (din manuscrisul jurnalului lui Józef Bujak din colecția familiei Bujak).

07.06-07. – **Grady și împrejurimile:** Al treilea regiment de infanterie al celei de a II-a Brigăzi a Legiunilor Poloneze sprijinit de al doilea regiment de ulani legionari a dus lupte grele cu atacul principal al moscoviților în direcția Muntelui Polonez.

07.07. >. – **Obșorul Mare, Jajece și Mielnița:** Numeroase confruntări ale regimentelor doi și trei de infanterie și ale celui de al doilea regiment de ulani legionari în aceste localități, în timpul întoarcerii de pe râul Stir.

08.[?]-09.[?]. – **Volânia, tranșeele de la Sitovici:** Luptele de două luni pe poziții ale regimentelor doi și trei de infanterie ale celei de a II-a Brigăzi precum și ale regimentului doi al ulanilor legionari. Contraatac la Rutca Mirinska.

1917

08.17. – **București:** România a semnat cu Quadrupla Înțelegere două acorduri (politic și militar) în virtutea cărora 4/5 din Bucovina de la Prut la Cernăuți trebuia să revină României, iar 1/5 Rusiei.

10.19. – **Văcăuți:** Unul din cei ce au peregrinat din Jadova Nouă, Józef Bujak, a fost șters din registrul acestei localități. Cu siguranță, încă în această lună s-a întors la familie în Jadova Nouă.

10.19 >. – **Jadova:** Întoarcerea polonezilor din această localitate (bărbați) după câteva luni de peregrinări datorită războiului.

11.21. – **Cozmeni și împrejurimile:** De câteva săptămâni până în această zi Brigada a II-a a Legiunilor Poloneze s-a aflat din nou pe frontul austriaco-rusesc din Bucovina.

11.23. – **Rarancea:** A II-a Brigadă a Legiunilor Poloneze a fost mutată pe pozițiile apropiate de ale celor pe care le ocupau în memorabila șarjă de la Rokitna din 13 iunie 1915. Apoi a fost cantonată în câteva sate de lângă Cernăuți.

11.23. – Rarańcza: II. Brygada Legionów Polskich przeniesiona na pozycje bliskie tych, które zajmowała podczas pamiętnej szarży rokitniańskiej 13 czerwca 1915 r. Potem rozlokowana została w kilku wsiach pod Czerniowcami.

1918

01.06. – Kaczyka: Ks. Wojciech Grabowski napisał list do wizytatora Kaspra Słomińskiego, w którym donosi, iż od półtora roku nie otrzymał żadnych przesyłek pocztowych. Przy okazji podaje, że tegoż dnia ks. Henryk Wochowski odprawił nabożeństwo w intencji wizytatora, że kościół nie został uszkodzony, nie zostali wzięci na Sybir, a to, że konia, szory, buty im skradziono, z pola latem wszystko im zabrano, jest do powetowania. Aby list ten wysłać, specjalnie jechał do Solki, by skorzystać z pośrednictwa jakiegoś oficera.

01.08. – Kaczyka: Spłonął Dom Pielgrzymów wskutek wybuchu benzyny podczas projekcji filmu urządzonej przez wojsko moskiewskie.

02.01. – Kaczyka: Moskale opuścili tę miejscowość.

02.09.-02.13. – Brześć Litewski, Bukowina: Państwa centralne (Niemcy i Austro-Węgry) podpisały niekorzystny dla Polaków traktat pokojowy z Ukrainą Republiką Ludową, co wzburzyło legionistów polskich II. Brygady, którzy dowiedzieli się o tym fackie z prasy. Postanowili więc zdecydowanie zaprotestować przeciwko jawnej niesprawiedliwości w możliwie najkrótszym czasie.

02.14. – Mamajowce: Podczas żałobnego nabożeństwa za spokój duszy świeżo zmarłego od poniesionych ran towarzysza broni majora Włodzimierza Mężyńskiego, decyzję z poprzedniego dnia zaprzysiężono słowami Marii Konopnickiej „Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród...”. Natychmiast przystąpiono do opracowania planu działania, który stosownie do zmieniających się okoliczności musiał być wykonany już następnego dnia. Nie starczyło czasu na porozumienie się z dalej stacjonującymi oddziałami II. Brygady oraz z polskimi oddziałami austro-węgierskiej armii, stojącymi stosunkowo niedaleko w Czerniowcach.

02.15. – Górne Szerowce, Kocmań, Łużany, Nowe i Stare Mamajowce: Po przeniesieniu spod Czerniowiec do tego dnia II. Brygada, zwana Polskim Korpusem Posiłkowym, znowu przebywała w wyszczególnionych miejscowościach. W Łużanach znajdowała się jej komenda oraz oddziały pomocnicze, w Nowych i Starych Mamajowcach 2. i 3. pułk piechoty, w Kocmaniu artyleria, w Górnych Szerowcach oddział szturmowy.

02.15./16. Rarańcza: Część II. Brygady pod dowództwem pułkownika Józefa Hallera, wchodzącej wówczas w skład Polskiego Korpusu Posiłkowego, o godzinie 18.00 stanęła w gotowości bojowej formalnie do wymarszu na całonocne ćwiczenia, a w rzeczywistości do opuszczenia Austrii po całonocnej zacieklej walce z Austriakami. Ostatecznie znaczna część przedarła się do Rokitny przez front austriacki w rejonie Rarańczy. Wielu podczas tej przeprawy

1918

01.06. – Cacica: Pr. Wojciech Grabowski a trimis o scrisoare inspectorului Kasper Słomiński în care anunță ca de un an și jumătate nu a primit nimic prin poștă. Cu acest prilej informează că, în aceeași zi, pr. Henryk Wochowski a oficiat o slujbă în intenția inspectorului, că biserica nu a suferit distrugerii, că nu au fost luați în Siberia, dar că li s-au furat caii, harnașamentele, încălțăminte, vara li s-a luat totul de pe câmp, totul se poate repara. Pentru a expedia scrisoarea a plecat special la Solca, pentru a profita de intermedierea unui ofițer.

01.08. – Cacica: A ars Casa Pelerinului ca urmare a exploziei de benzină în timpul proiecției filmului făcute de armata rusă.

02.01. – Cacica: Rușii au părăsit această localitate.

02.09.-02.13. – Brześć Litewski, Bucovina: Puterile centrale (Germania și Austro-Ungaria) au semnat un tratat de pace defavorabil pentru polonezi cu Republica Populară Ucraineană ce a revoltat pe legionarii polonezi din Brigada a II-a care au aflat despre aceasta din presă. Deci au decis să protesteze împotriva evidentei nedreptăți în cel mai scurt timp posibil.

02.14. – Mămăuți: În timpul slujbei de doliu pentru pacea sufletului mortului de curând din cauza rănilor a maiorului Włodzimierz Mężyński, decizia din ziua anterioară a fost întărită cu jurământul din cuvintele Mariei Konopnicka „Nu voi părăsi pământul de unde se trage neamul nostru...”. Imediat s-a trecut la întocmirea planului de acțiuni care, conform schimbărilor împrejurărilor, trebuia să fie realizat deja în ziua următoare. Nu era timp pentru înțelegere cu detașamentele Brigăzi a II-a staționate mai departe și a detașamentelor poloneze ale armatei austro-ungare staționate nu prea departe în Cernăuți.

02.15. – Șărăuții de Sus, Cozmeni, Lujeni, Mămăuții Noi și Vechi: După mutarea de lângă Cernăuți în această zi, a II-a Brigadă numită Corpul Polonez de Aprovizionare, a fost în diferite localități. În Lujeni se afla comandamentul ei precum și detașamentele auxiliare, în Mămăuții Noi și Vechi regimentele 2 și 3 de infanterie, în Cozmeni artileria, în Șărăuții de Sus detașamentul de asalt.

02.15/16. Rarancea: O parte din Brigada a II-a sub comanda colonelului Józef Haller, atunci din componența Corpului Polonez de Aprovizionare, la ora 18.00 era gata în formație de luptă să facă exerciții toată noaptea, dar în realitate să părăsească Austria după o luptă înverșunată cu austriecii. În final, o mare parte a ajuns la Rokitna prin frontul austriac în raionul Rarancea. Mulți au pierit sub focul artileriei, unii au fost încorporați în formațiile austriece și trimiși pe frontul italian, iar alții – ofițeri în principal – au fost trimiși în fața tribunalului militar. Unii, probabil, au fost împușcați în Rarancea și împrejurimi.

zginęło pod ogniem artyleryjskim, innych wcielono do formacji austriackich i wysłano na front włoski, a jeszcze innych – głównie oficerów – oddano pod sąd wojenny. Niektórych prawdopodobnie rozstrzelano w Rarańczy i okolicy.

02.16. – Rokitna: Na zbiorce doliczono się około 1800 legionistów, wśród nich wielu Bukowińczyków, w tym 100 oficerów. Po krótkim wypoczynku II. Brygada, zwana też Żelazną i Karpacką, wyruszyła w Kierunku Dyszowiec – ku wolnej i niepodległej Polsce. Następnie połączyła się z 2. korpusem wschodnim, by po tułaczce, przez Syberię, Don, Murmańsk, wrócić do wolnej Polski.

02.[?]. – Rarańcza: Stracono tutaj pewną ilość legionistów polskich, prawdopodobnie część z tych, którym nie udało się przekroczyć frontu austriacko-rosyjskiego.

03.03.-07. – Gurahumora: Rekolekcje wielkopostne.

03. 08. – Kaczyka: Po raz pierwszy po inwazji moskiewskiej dzwoniły dzwony.

03.16.-19. – Kaczyka: Rekolekcje wielkopostne.

03.22. – Kaczyka: Superior ks. Wojciech Grabowski planował wyjazd do Śniatyna i Kołomyi.

04.04. – Kaczyka: Zaczęła działać poczta.

04.20. – Kaczyka, rzymskokatolicki kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP: Planowane przybycie księży wizytatora Kaspra Słomińskiego z Krakowa i ks. dziekana radowieckiego Klemensa Swobody na poświęcenie organów w kaczyckim kościele.

06.10. – Kaczyka: Superior ks. Wojciech Grabowski wysłał list do ks. wizytatora Kaspra Słomińskiego.

08.15. – Kaczyka: W pierwszym powojennym odpuszczeniu wzięło udział około 5000 pątników, spośród których około połowa przyjęła Sakramenty Święte. Księża było 25, w tym kanclerz lwowski ks. Kiernik i Filip Bibrzycki. Kazanie polskie wygłosił ks. Józef Janiszewski z Głębokiej.

10.[?]. – Kaczyka: Z powodu słoty na uroczystość Matki Bożej Różańcowej przybyło niewielu pątników, w tym tylko czretech księży oraz wierni z Mikułowej Polany i z Solki. Do sakramentów przystąpiło 300 osób.

10.09. – Kaczyka: Superior ks. Wojciech Grabowski w 25. rocznicę swoich ślubów zakonnych napisał obszerny list do wizytatora ks. Kaspra Słomińskiego, w którym podał nieco szczegółów z miejscowego życia parafialnego i działalności miejscowych misjonarzy. Doniósł o fundacji starego kapłana na rzecz kaczyckiej parafii, sam głosił kazania u trynitarzy w Augustendorfie na Św. Trójcę, w Czerniowcach celebrował nabożeństwo w uroczystość Serca Jezusowego, w Karlsbergu na Nawiedzenie Matki Bożej, w Stróżeńcu na Świętą Annę, a w Radowcach na Narodzenie Matki Bożej.

11.04.-11. – Czerniowce: Przez cały tydzień miasto znajdowało się w rękach Ukraińców. W tym czasie funkcję prezydenta miasta sprawował Bezpałko.

11.11. – Czerniowce: Rumuńskie wojsko zajęło miasto. Zaczął się nowy trudny dla Polaków okres.

11.28. – Czerniowce: Kongres Rumunów bukowińskich pod przewodnictwem I. Flondora. Dzięki poparciu bu-

02.16. – Rochitna: La apel au fost numărați aprox. 1800 de legionști, printre ei mulți bucovineni, din care 100 de ofițeri. După o scurtă odihnă, Brigada a II-a numită și de Fier și Carpatică a pornit în direcția Dyszowice către Polonia liberă și independentă. Apoi s-a unit cu corpul 2 răsăritean pentru ca, după peregrinări prin Siberia, Don, Murmansk, să se întoarcă în Polonia liberă.

02.[?]. Rarancea: Aici au pierit un număr de legionști polonezi, probabil o parte din cei care nu au reușit să treacă frontul austriaco-rusec.

03.03.-07. – Gura Humorului: Recolecții în Postul Mare.

03.08. – Cacica: Pentru prima oară, după invazia rusească, au sunat clopotele.

03.16.-19. – Cacica: Recolecții în Postul Mare.

03.22. – Cacica: Pr. superior Wojciech Grabowski a plănuțit o călătorie la Śniatyn și Colomeea.

04.04. – Cacica: A început să activeze poșta.

04.20. – Cacica, biserica romanocatholică parohială cu hramul Adormirea Preasfintei Fecioare Maria: Se prevedea sosirea pr. inspector Kasper Słomiński din Cracovia și a pr. decan de Rădăuți Klemens Swoboda pentru sfințirea orgii din biserica din Cacica.

06.10. – Cacica: Pr. superior Wojciech Grabowski a expediat o scrisoare către pr. inspector Kasper Słomiński.

08.15. – Cacica: La primul hram de după război au luat parte aprox. 5000 de pelerini, dintre aceștia aprox. jumătate au primit Sfintele Sacramente. Au fost 25 de preoți, printre aceștia cancelarul din Lvov pr. Kiernik și Filip Bibrzycki. Omilia în polonă a rostit-o pr. Józef Janiszewski din Adâncata.

10.[?]. – Cacica: Din cauza timpului nefavorabil, la sărbătoarea Maicii Domnului a Rozariului au sosit nu prea mulți pelerini, doar patru preoți și credincioși din Poiana Micului și Solca. La sacramente au luat parte 300 de persoane.

10.09. – Cacica: Pr. superior Wojciech Grabowski, la cea de a 25 aniversare a sfințirii sale, a scris o scrisoare amplă către inspectorul pr. Kasper Słomiński în care a dat unele amănunte despre viața parohială locală și activitatea misionarilor locali. A informat despre fundația vechiului preot în folosul parohiei din Cacica, el însuși a rostit predica la trinitarieni în Augustendorf de Sfânta Treime, în Cernăuți a celebrat slujba în Sărbătoarea Inimii lui Isus, în Karlsberg de Vizitarea Maicii Domnului, la Storojineț de Sf. Anna, la Rădăuți de Nașterea Maicii Domnului.

11.04.-11. – Cernăuți: Pe parcursul întregii săptămâni orașul s-a aflat în mâinile ucrainenilor. În acest timp președinte al orașului a fost Bezpałko.

11.11. – Cernăuți: Armata română a ocupat orașul. A început o perioadă grea pentru polonezi.

11.28. – Cernăuți: Congresul românilor bucovineni sub conducerea lui I. Flondor. Datorită sprijinului

kowińskich Polaków, którym obiecano zachowanie dotychczasowych praw, uchwalono przyłączenie Bukowiny do państwa rumuńskiego.

12.08. – Waszkowce n/Czeremoszem: Pod przewodnictwem ks. kan. Marceliego Zawadowskiego odbył się wiec przedstawicieli Polaków powiatu waszkowieckiego, który w związku z przyłączeniem Bukowiny domagał się od państwa rumuńskiego: swobody wyznania religii rzymskokatolickiej, wolności używania języka polskiego w życiu potocznym i jako urzędowego we wszystkich urzędach, upaństwowienia wszystkich szkół ludowych i uniezależnienia ich od innych narodowości oraz odpowiedniego wyposażenia ich, upaństwowienia czerniowieckiego Gimnazjum Polskiego tudzież powołania seminarium nauczycielskiego dostarczającego własnych sił nauczycielskich do dalszego szerzenia narodowej oświaty, przyznania i stworzenia katedry języka i literatury polskiej na Uniwersytecie Czerniowieckim, przyznania nauczycielom szkół ludowych poborów ostatnich pięciu klas urzędniczych, zrównania kongrui duchowieństwa polskiego i rumuńskiego, reprezentacji i udziału w urzędach autonomicznych, reprezentacji i udziału w rządzie, utworzenia dwu polskich okręgów wyborczych do parlamentu i jednego do senatu, zabezpieczenia bytu urzędnikom, podurzędnikom i sługom tak państwowym, jak i kolejowym tudzież górniczym oraz polepszenia ich doli „z zastrzeżeniem, że dotychczasowy ich język narodowy będzie zachowany, jako też pozostawienia ich na dotychczasowych miejscach służbowych”, zapewnienia bytu pensjonistom i inwalidom, wdowom i sierotom ostatniej wojny oraz opieki nad kalekami, którzy dotąd pobierali renty, „nieusuwania robotników narodowości polskiej z zakładów fabrycznych i przemysłowych, czyli nieuznawania narodowości polskiej jako narodu podbitego, lecz równego sobie pod każdym względem, który korzystać ma ze wszystkich praw, jakimi cieszy się naród rumuński; wolności osiedlania się i zarobkowania; wypłaty odszkodowań wojennych i należitości za świadczenia wojenne”; odbudowania zniszczonych przez działania wojenne domów i zabudowań gospodarczych; zaopatrzenia rolników w narzędzia rolnicze i nasiona; rychłej aprowizacji; rychłego ułatwienia w nabyciu i zwózce drzewa budulcowego i opałowego; ustawowej likwidacji pokątnego pasarkstwa i handlu towarami trudnymi do nabycia; wolności prasy polskiej; reformy własności rolnej i udziału w rozdziale gruntów (*Z Waszkowiec n. Cz...*, Listy z kraju, „Głos Ludu” 1918, nr 3, s. 2-3).

12.15. – Czerniowce, biuro redakcji i administracji w Domu Polskim ul. Pańska 40: Polska Rada Narodowa na Bukowinie zaczęła wydawać co niedzielę rano swój organ pt. „Głos Ludu. Tygodnik demokratyczny”. Redagował go były redaktor „Gazety Polskiej” Henryk Stanisław Zucker. Jak powiadamiano poniżej tytułu, czasopismo było „tygodnikiem demokratycznym” i „Organem Polskiej Rady Narodowej na Bukowinie”.

polonezilor bucovineni, cărora li s-a promis păstrarea drepturilor de până acum, s-a decis alipirea Bucovinei la statul român.

12.08. – Vășcăuți pe Ceremuș: Sub conducerea pr. canonic Marcel Zawadowski a avut loc reuniunea reprezentanților polonezilor din districtul Vășcăuți care, în legătură cu alipirea Bucovinei, au cerut statului român: libertatea recunoașterii religiei romanocatoice, libertatea folosirii limbii polone în viața de zi cu zi și ca limbă oficială în toate instituțiile, etatizarea tuturor școlilor populare și independența față de alte naționalități, dotarea lor corespunzătoare, etatizarea Gimnaziului Polonez din Cernăuți, înființarea seminarului pedagogic care să formeze propriile cadre didactice pentru dezvoltarea continuă a învățământului național, înființarea catedrei de limbă și literatură polonă la Universitatea din Cernăuți, acordarea de salarii cadrelor didactice ale școlilor populare a ultimelor cinci clase ale salariilor functionarilor, egalizarea indemnizațiilor clerului polonez și român, reprezentare și participare în instituții autonome, reprezentare și participare în guvernare, înființarea a două circumscripții electorale poloneze pentru parlament și a uneia pentru senat, asigurarea traiului funcționarilor, subfuncționarilor și servitorilor atât de stat cât și celor de la căile ferate și mine, precum și îmbunătățirea vieții lor „cu rezerva că limba lor națională de până acum va fi păstrată, și că vor rămâne în serviciile de până acum”, asigurarea existenței pensionarilor și invalizilor, văduvelor și orfanilor în urma ultimului război precum și grija față de invalizii care, până acum, au primit pensie, „neîndepărtarea muncitorilor de naționalitate polonă din fabrici și uzine, adică nerecunoașterea naționalității polone ca popor subjugat, ci egal în orice privință care să profite de toate drepturile de care se bucură poporul român; libertatea așezării și subzistenței; plata despăgubirilor de război și corectitudinii pentru prestările de război”, reconstrucția caselor și gospodăriilor distruse de război; aprovizionarea agricultorilor cu unelte agricole și semințe; aprovizionarea promptă, ușurarea rapidă în obținerea și transportul lemnului de construcție și pentru foc; lichidarea prin lege a speculei și comerțului cu mărfuri greu de obținut; libertatea presei poloneze; reforma proprietății agricole și participarea la împărțirea terenurilor (*Din Vășcăuți pe Ceremuș*, Scrisori din țară, „Vocea Poporului” 1918, nr. 3, p. 2-3).

12.15. – Cernăuți, biroul redacției și administrației în Casa Polonă, str. Pańska 40: Consiliul Național Polonez din Bucovina a început să editeze în fiecare duminică dimineața organul său intitulat „Vocea Poporului. Săptămânal democratic”. Acesta era redactat de fostul redactor al „Gazetei Polone” Henryk Stanisław Zucker. Așa cum se anunța sub titlu, publicația era „un săptămânal democratic” și „Organ al Consiliului Național Polonez din Bucovina”. Cei interesați erau

Interesantów przyjmowano tylko w dni powszednie w godz. 14.00-16.00 (pod koniec ukazywania się „Głosu Ludu”, w numerach 202-215 z 1922 r. dostosowano nazwę organizacji do nowych realiów i zmieniono podtytuł na „Organ Polskiej Rady Narodowej w Wielkiej Rumunii”).

12.31. – Czerniowce, Dom Polski: Urządzona przez komitet zabawa sylwestrowa. W programie znajdowały się: monologi, wesołe kuplety, śpiewy solowe, koncert skrzypcowy, jednoaktówka „Tatuś pozwolił”, występ chóru „Ogniska”, produkcje doborowej kapeli muzycznej (*Wieczór sylwestrowy w Domu Polskim...*, Kronika, „Głos Ludu” 1918, nr 3, s. 3).

1918. – Lwów: Według opracowanego przez Jana Bigo i wydanego w tym roku spisu miejscowości, na Bukowinie były 24 rzymskokatolickie parafie. Według Schematyzmu Archidiecezji Lwowskiej na 1914 r. było 27 parafii i kilka ekspozytur.

1920

10.01. – Czerniowce, Katolicki Dom Sierot Polskich im. Aleksandra Opolskiego w Czerniowcach: Po rozwiązaniu Bukowińskiego Towarzystwa Zapomogowego ku Wspieraniu Sierot (Bukowiner Walsenhilfsverein) powstał Katolicki Dom Sierot Polskich dla Chłopców im. Aleksandra Opolskiego w Czerniowcach zlokalizowany w budynku Bursy Katolickiej im. Issakowicza, ul. Ormiańska 6, w którym mieścił się do 30 kwietnia 1921 r. (*Katolicki Dom Sierot Polskich im. ks. Aleks. Opolskiego w Czerniowcach*, Kronika, „Głos Ludu” 1921, nr 125, s. 3).

dr Jan Bujak – Kraków

primiti doar în zilele de lucru, între orele 14.00 – 16.00 (la sfârșitul apariției „Vocii Poporului”, în numerele 202-215 din anul 1922, numele organizației a fost adaptat noilor realități și schimbat subtitlul în „Organ al Consiliului Național Polonez în România Mare”).

12.31. – Cernăuți, Casa Polonă: Comitetul a organizat revelionul. În program s-au aflat: monologuri, cuplete vesele, cântece solo, concert de vioară, sceneta „Tăticul a permis” într-un act, evoluția corului asociației „Ognisko”, piese alese ale capelei muzicale (*Revelion în Casa Polonă ...*, Cronica, „Vocea Poporului”, 1918, nr. 3, p. 3).

1918. – Lvov: Conform listei localităților realizate de Jan Bigo și publicată în acest an, în Bucovina erau 24 de parohii romanocatoalice. Conform Schematismului Arhidiecezei Lvovului, în anul 1914 erau 27 de parohii și câteva expozituri.

1920

10.01. – Cernăuți, Orfelinatul Catolic Polonez „Aleksander Opolski” din Cernăuți: După desființarea Societății Bucovinene de Ajutor și Sprijinire a Orfanilor (Bukowiner Walsenhilfsverein) s-a înființat Orfelinatul Catolic Polonez pentru Băieți „Aleksander Opolski” din Cernăuți, în clădirea Internatului Catolic „Issakowicz” de pe str. Armenească 6, în care era localizat (*Orfelinatul catolic pentru Copiii Polonezi „pr. Aleks. Opolski” în Cernăuți*, Cronica, „Vocea Poporului”, 1921, nr. 125, p. 3).

Trad. St. Iachimovschi

RECENZII / RECENZJE

GEST DE PRIETENIE
ÎN VREMURI DE RESTRIȘTE

La 1 septembrie 1939 Polonia era atacată de armatele germane, agresiunea nejustificată împotriva sa fiind „completată” pe 17 septembrie 1939 de lovitura dată pe la spate de armatele Uniunii Sovietice, fapt care conducea la încetarea existenței statului polonez independent. În aceste vremuri grele, președintele statului și membrii guvernului polonez însoțiți de militari și civili s-au refugiat în România, legată de Polonia prin Convenția de Alianță Defensivă și Convenția Militară din 3 martie 1921, ca și prin Tratatul de Garanție *erga omnes* („față de toți”) din 26 martie 1926, semnate la București. În fața dublului atac germano-sovietic, alianța româno-poloneză nu a putut funcționa, Polonia nedorind (și subliniind acest lucru la

GEST PRZYJAŹNI
W CZASACH NIEDOLI

1 września 1939 r. Polska została zaatakowana przez armię niemiecką. Nieuzasadniona agresja przeciwko niej została „uzupełniona” 17 września 1939 r. poprzez cios zadany w plecy przez armię Związku Radzieckiego, co spowodowało, że niepodległe państwo polskie przestało istnieć. W tych trudnych chwilach prezydent państwa, członkowie rządu polskiego z towarzyszącymi im żołnierzami oraz cywilami schronili się w Rumunii, związanej z Polską Konwencją o przymierzu odpornym oraz Konwencją wojskową z 3 marca 1921 r., a także Traktatem Gwarancyjnym *erga omnes* („dla wszystkich”) z 26 marca 1926 r., podpisanymi w Bukareszcie. Wobec podwójnego ataku niemiecko-sowieckiego przymierze rumuńsko-polskie

nivel oficial) că nu dorește să implice România în mod inutil în acest război. Disproporția de forțe era mare, iar în cazul ajutorării Poloniei România ar fi trebuit să intre în război cu Germania, URSS, Ungaria și Bulgaria.

În aceste condiții, România a deschis la 15 septembrie 1939 frontiera refugiaților civili și militari polonezi, iar în noaptea de 17 spre 18 septembrie 1939, președintele Ignacy Mościcki și membrii guvernului polon, urmați de zeci de mii de refugiați militari și civili au trecut în România.

Esența lucrării realizate de către Cristian Păunescu și Dorin Matei constă în prezentarea Odiseei a 51 casete de lemn, cu o greutate totală de 3.057,450 kg, ce conțineau, potrivit declarațiilor delegaților de la Bank Polski 2.734,104 kg aur fin în lingouri. Aceste casete au fost depuse pe data de 10 octombrie 1939 la Banca Națională a României. Aurul polonez a fost preluat pe data de 17 septembrie 1947 de către doi reprezentanți ai Bank Polski din noul stat socialist polonez, încercat în două avioane poloneze și transportat acasă.

Pentru creionarea cadrului de epocă, înțelegerea circumstanțelor în care aurul polonez a fost depozitat în România și a internaționalizării problemei sale, autorii prezintă următoarele evenimente istorice: refugiul civililor și militarilor polonezi în România; tranzitarea prin România a tezaurului Bank Polski, tezaurului istoric și artistic al Poloniei și a bunurilor mobile ale Fondului Apărării Naționale; constituirea depozitului de aur polonez la Banca Națională a României și încercările polonezilor de a scoate acest aur din România; eșecul acestor încercări, datorat presiunilor germane; cedarea de către polonezi a drepturilor asupra depozitului de aur de la Banca Națională a României către The Commission for Polish Relief Inc. din New York (denumită și Polish Food Commission sau Hoover Commission); deschiderea de către această comisie, la New York, a procesului contra Băncii Naționale a României, evacuarea la Tismana, în septembrie 1944 a aurului polonez, alături de rezerva de aur a României; închiderea procesului de la New York; întoarcerea aurului polonez în țară.

Lucrarea este bazată pe documente de arhivă provenite din Arhivele Băncii Naționale a României, Arhivele Naționale Istorice Centrale (Fond Banca Națională a României), Arhivele Ministerului de Externe al României și pe literatura de specialitate consacrată transferului tezaurului polonez și a unor valori de patrimoniu ale Poloniei spre Occident, prin România. Cu toate acestea autorii au ales – cel mai probabil pentru fluidizarea lecturii – să nu încarce textul cu un aparat critic.

Demersul științific al autorilor se derulează pe parcursul a cinci capitole ce poartă titluri sugestive (Prietenul la nevoie se cunoaște; Doar cine riscă poate să câștige; Aurul își schimbă proprietarul; Procesul; Aurul

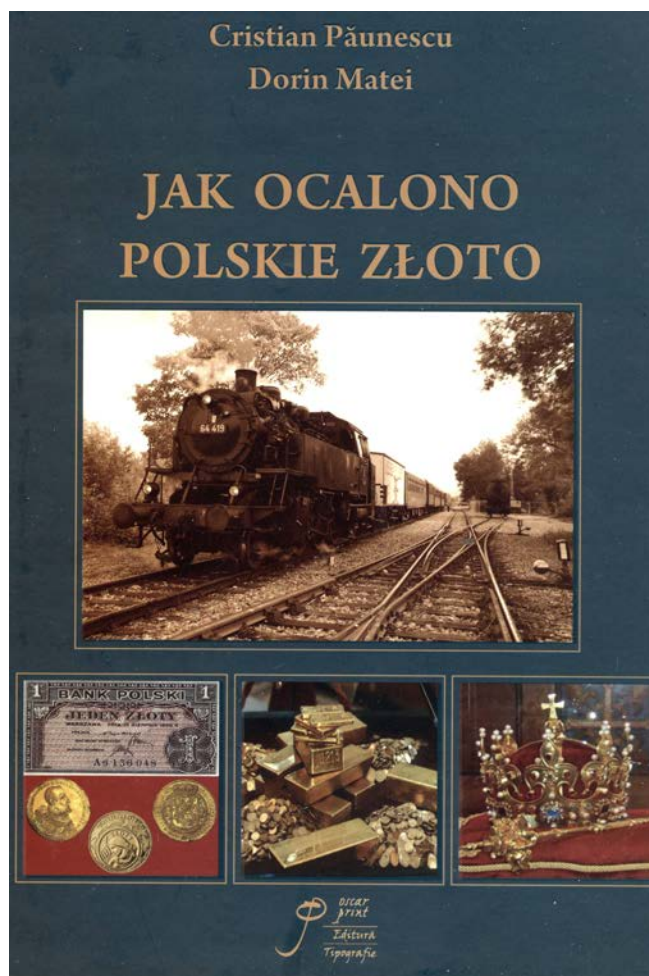
nu funcționa, a Polska nie chciała (subliniind acest fapt oficial) nepotrebne wikać Rumunii w tę wojnę. Dysproporcja sił była duża, a w przypadku udzielenia pomocy Polsce, Rumunia mogłaby wejść w wojnę z Niemcami, ZSRR, Węgrami i Bułgarią.

W tych warunkach Rumunia otworzyła 15 września 1939 r. granicę polskim uchodźcom cywilnym i wojskowym, a w nocy z 17 na 18 września 1939 r. prezydent Ignacy Mościcki oraz członkowie rządu polskiego wraz z dziesiątkami tysięcy uchodźców wojskowych i cywilnych znaleźli się na terytorium Rumunii.

Istota pracy zrealizowanej przez Cristiana Păunescu i Dorin Matei polega na przedstawieniu „odysei” 51 drewnianych skrzyń o całkowitej wadze 3.057,450 kg, zawierających według deklaracji przedstawicieli Banku Polskiego 2.734,104 kg litego złota w sztabkach. Skrzynie te zostały złożone dnia 10 października 1939 r. w Narodowym Banku Rumunii. Polskie złoto zostało podjęte w dniu 17 września 1947 r. przez dwóch przedstawicieli Banku Polskiego nowego polskiego państwa socjalistycznego, załadowane do dwóch polskich samolotów i przetransportowane do kraju.

Aby przedstawić obraz tamtych dni, zrozumieć okoliczności, w jakich polskie złoto zostało zdeponowane w Rumunii oraz umiędzynarodowienie jego problemu, autorzy przedstawiają następujące wydarzenia historyczne: uchodźstwo polskich osób cywilnych i wojskowych do Rumunii, tranzyt przez Rumunię skarbu Banku Polskiego, skarbu historycznego i artystycznego Polski oraz majątku ruchomego Funduszu Obrony Narodowej; utworzenie depozytu polskiego złota w Narodowym Banku Rumunii i próba wywiezienia tego złota z Rumunii, niepowodzenie tej próby spowodowane presją Niemiec, odstąpienie praw do depozytu złota znajdującego się w Narodowym Banku Rumunii The Commission for Polish Relief Inc. w Nowym Jorku (zwanym także Polish Food Commission lub Hoover Commission), otwarcie przez tę komisję w Nowym Jorku procesu przeciwko Narodowemu Bankowi Rumunii, ewakuacja polskiego złota do Tismana we wrześniu 1944 r. wraz z rezerwą złota Rumunii, zamknięcie procesu w Nowym Jorku, powrót polskiego złota do kraju.

Praca bazuje na dokumentach archiwalnych pochodzących z Archiwum Narodowego Banku Rumunii, Centralnego Narodowego Archiwum Historycznego (zasoby Banku Narodowego Rumunii), Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rumunii i na specjalistycznej literaturze poświęconej transferowi na Zachód przez Rumunię polskiego skarbu oraz części mienia narodowego. Mimo tego autorzy postanowili – najprawdopodobniej w celu płynności lektury – nie obciążać tekstu przypisami krytycznymi.

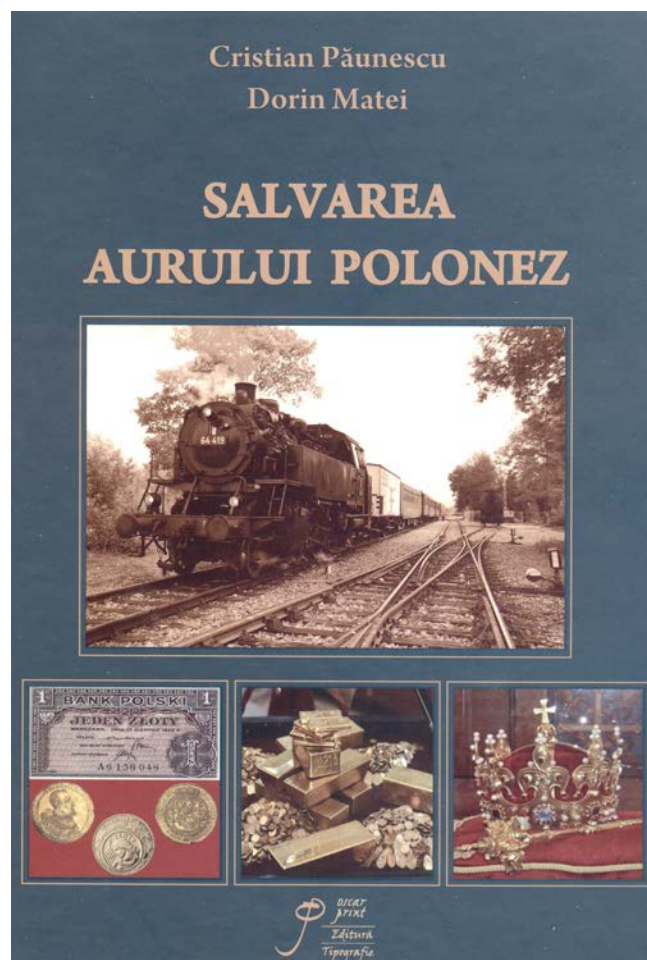

se întoarce acasă). Lucrarea se încheie cu un Epilog sugestiv, în fond o colecție de medalioane biografice dedicate înalților funcționari bancari români care au contribuit la salvarea aurului polonez: Dumitru Mitiță Constantinescu (1890-1946), Constantin Angelescu (1883-1973), Paul Răzuș (1912-1963), Alexandru Dumitrescu (1890-1971), Alexandru Jemăneanu (1899-1973) și Aristide Constantinescu (1892-1975).

Lucrarea este însoțită de un util Indice de nume care îi ușurează consultarea și de un bogat material ilustrativ. Este reproducă mai întâi harta politică a Europei din septembrie 1939, cu ilustrarea direcțiilor de atac ale Germaniei și URSS împotriva Poloniei, care oferă cititorului o imagine cartografică sugestivă a tragismului situației Poloniei din luna septembrie 1939, potențând în chip fericit informațiile cărții. Ulterior sunt reproduse o serie de fotografii de epocă ale unor înalți demnitari români și poloni contemporani cu evenimentele descrise în carte, imagini ale unor clădiri din Cernăuți, Dragoslavele, Varșovia și Cracovia care au avut legătură cu tezaurele și oficialii polonezi refugiați în România, două imagini ale unor obiecte intrate demult în simbolistica istorică sacră a Poloniei – Szczerbiec (spada de încoronare a regilor polonezi, folosită în perioada 1320-1764) și Corona Privilegiata (coroana lui Bolesław Chrobry/cel Viteaz), imagini

Naukowe rozważania autorów przewijają się w ciągu pięciu rozdziałów noszących sugestywne tytuły (Przyjaciela poznać w biedzie; Kto nie ryzykuje, ten nie wygrywa; Złoto zmienia właściciela; Proces; Złoto powraca do domu). Praca kończy się wymownym Epilogiem, właściwie kolekcją biograficznych medalionów, dedykowanych wysokim rumuńskim urzędnikom bankowym, którzy przyczynili się do uratowania polskiego złota: Dumitru Mitiță Constantinescu (1890-1946), Constantin Angelescu (1883-1973), Paul Răzuș (1912-1963), Alexandru Dumitrescu (1890-1971), Alexandru Jemăneanu (1899-1973) i Aristide Constantinescu (1892-1975).

Praca zawiera Indeks nazwisk, który ułatwia sięganie po wybrane z nich oraz bogaty materiał ilustracyjny. Najpierw umieszczona jest reprodukcja politycznej mapy Europy z września 1939 r. ze szkicem kierunków niemieckich i rosyjskich ataków na Polskę, dająca czytelnikowi sugestywne kartograficzne wyobrażenie tragizmu sytuacji Polski we wrześniu 1939 r., potęgując informacje zawarte w książce. Następnie mamy serię reprodukowanych fotografii z epoki, przedstawiających wysokich dygnitarzy rumuńskich i polskich, współczesnych wydarzeniom opisanym w książce, zdjęcia niektórych budynków z Czerńowiec, Dragoslavele, Warszawy i Krakowa, które miały związek ze skarbem oraz polskich osobistości

ale unor manuscrise medievale, reproduceri ale unor bancnote și monede poloneze și românești din perioada interbelică etc.

Lucrarea, care se adresează prin formă și stil în special marelui public, putând fi însă utilizată cu folos real și de către specialiști, este scrisă într-un stil cursiv, cu reale calități literare. Numeroasele fotografii ale protagoniștilor și participanților la aventura aurului polonez în România, imaginile unor clădiri care au avut mai mult sau mai puțin legătură cu această afacere și reproducerea unor documente de arhivă ce țin de saga aurului polonez în țara noastră completează în chip fericit informațiile textului, conferindu-i simultan valoare și savoare. În consecință, recomandăm cu toată căldura această carte cititorilor îndrăgostiți de descifrarea meandrelor trecutului comun româno-polonez.

Cristian Păunescu, Dorin Matei, *Salvarea aurului polonez*, București, Editura Oscar Print, 2012, 181 p.

dr. Florin Pintescu

Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava

– uchodźców do Rumunii, dwa zdjęcia obiektów, które od dawna weszły do historycznej symboliki sakralnej Polski – Szczerbiec (miecz koronacyjny królów Polski używany w okresie 1320-1764) i Korona Uprzywilejowana (korona Bolesława Chrobrego), zdjęcia średniowiecznych rękopisów, reprodukcje polskich i rumuńskich banknotów i monet z okresu międzywojennego itd.

Książka, która poprzez formę i styl, skierowana jest w zasadzie do szerokiego grona odbiorców, może być wykorzystana z realnym pożytkiem przez specjalistów, napisana jest płynnym stylem i posiada wartości literackie. Liczne fotografie bohaterów i uczestników tego ryzykownego przedsięwzięcia, zdjęcia niektórych budynków, mających mniejszy lub większy związek z tą sprawą i kopie archiwalnych dokumentów związanych z losami polskiego złota w naszym kraju szczęśliwie dopełniają informacje zawarte w tekście, dodając mu jednocześnie wartości i smaku. Biorąc powyższe pod uwagę, gorącą polecamy tę książkę czytelnikom zamiłowanym w rozwiązywaniu meandrów wspólnej rumuńsko-polskiej przeszłości.

Źłum. B. Breabă

Lansarea volumului „Salvarea aurului polonez”

În cadrul manifestărilor prilejuite de împlinirea a 75 de ani de la marele refugiu polonez în România, eveniment de referință din istoria relațiilor româno-polone, în ziua de 7 octombrie 2014, la Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava a avut loc lansarea volumului „Salvarea aurului polonez” a autorilor Cristian Păunescu și Dorin Matei, precum și a traducerii acestuia realizată de Jadwiga Pawlak-Mihai sub titlul „Jak ocalano polskie złoto”.

Cartea realizată într-o grafică de excepție, cuprinde copii după documente și fotografii din perioada marelui refugiu, lucru care îi conferă o mare valoare documentară. Valoarea volumului crește datorită apariției bilingve, ceea ce dă posibilitatea cunoașterii aspectelor inedite ale periplului tezaurului polonez pe teritoriul României în care au fost implicate ambele popoare – polonez și român. Prezentând cartea, unul din autori – Cristian Păunescu, cât și cei doi invitați de marcă

Promocja książki „Jak ocalano polskie złoto”

W ramach upamiętnienia 75-lecia uchodźstwa polskiego do Rumunii, ważnego faktu historycznego w relacjach rumuńsko-polskich, 7 października 2014 r. na Uniwersytecie im. Stefana Wielkiego w Suczawie miała miejsce prezentacja książki „Salvarea aurului polonez” autorstwa Cristiana Păunescu i Dorina Mateia, jak również jej polskiej wersji pod tytułem „Jak ocalono polskie złoto” w tłumaczeniu Jadwigi Pawlak-Mihai.

Książka, która ukazała się w wyjątkowej szacie graficznej, zawiera kopie dokumentów i fotografie z okresu polskiego uchodźstwa, co nadaje jej charakteru dokumentalnego. Jej wartość znacznie podnosi także wydanie w dwóch językach, co daje możliwość szerszemu gronu poznania nieznanych faktów, dotyczących losów polskiego skarbcia narodowego na terytorium Rumunii, w co zaangażowane były oba narody – polski i rumuński. Prezentując książkę, zarówno jeden z autorów – Cristian Păunescu, jak i zaproszeni przez niego specjaliści – prof. dr Gheorghe Onișoru i prof. dr Ștefan Purici – podkreślali rolę Rumunii, dzięki jej stanowisku względem tragicznych wydarzeń sprzed 75 lat, w rozwoju historycznych relacji pomiędzy dwoma narodami.

Głos zabrał także wiceprezes Związku Polaków w Rumunii – Kazimierz Longier, który podziękował autorom za ogromny wysiłek włożony w publikację książki. Kontynuując powiedział także między innymi,

ai săi – prof. univ. dr. Gheorghe Onișoru și prof. univ. dr. Ștefan Purici au pus accent pe importantul rol avut de România, prin poziția acesteia față de evenimentele tragice de acum 75 de ani, în dezvoltarea legăturilor istorice între cele două popoare.

Invitat să ia cuvântul vicepreședintele Uniunii Polnezilor din România – Cazimir Longher a mulțumit autorilor pentru uriașul efort depus în editarea volumului. A continuat cu faptul că, datorită înțelegerii umane și ajutorului acordat în traversarea teritoriului românesc a guvernului, a armatei și a zecilor de mii de refugiați civili polonezi, precum și a tezaurului polonez, în septembrie 1939, azi Polonia este un aliat de nădejde al României atât în cadrul relațiilor bilaterale, cât și în cadrul Uniunii Europene, Polonia susținând fără rezerve proiectele, programele și acțiunile românești atât în forumul Parlamentului European, cât și în Consiliul Europei.

Text și foto: Cazimir Longher

ze dzięki ludzkiemu zrozumieniu i okazanej pomocy polskim władzom, wojskowym, dziesiątkom tysięcy cywili oraz ocaleniu polskiego skarbcza we wrześniu 1939 r., dziś Polska jest sojusznikiem Rumunii zarówno w relacjach dwustronnych, jak i w ramach Unii Europejskiej, wspierając rumuńską politykę na forum Parlamentu Europejskiego i Rady Europy.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Trzeci Sektor w Europie Wschodniej

Al treilea Sector în Europa de Răsărit

Stowarzyszenie Odra-Niemen z Wrocławia realizuje inicjatywy i projekty polonijne, historyczne i edukacyjne. Jednym z ważnych obszarów działalności stowarzyszenia jest współpraca z Polonią i Polakami za granicą i działalność na rzecz Polaków spoza granic Ojczyzny, zwłaszcza z Kresów.

Projekt pod nazwą Trzeci Sektor w Europie Wschodniej, jeden z realizowanych przez Stowarzyszenie Odra-Niemen dzięki współfinansowaniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach realizacji zadań na współpracę z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r., właśnie niedawno się zakończył. Adresowany był do Polaków z Litwy, Białorusi, Ukrainy, Mołdawii i Rumunii i składał się z trzech sesji szkoleniowych i końcowej konferencji.

Pierwsza sesja odbyła się w Suczawie w dniach 25-27 czerwca z udziałem uczestników z Rumunii, Mołdawii (Naddniestrza) i Ukrainy – członków pol-

Asociația Oder-Niemen din Wrocław realizează inițiative și proiecte istorice și educative pentru diaspora poloneză. Una din ariile importante ale activității asociației este colaborarea cu diaspora poloneză și polonezii din străinătate și activitatea în folosul polonezilor din afara granițelor Patriei, mai ales din zonele de frontieră.

Proiectul intitulat Al treilea Sector în Europa de Răsărit, unul din cele realizate de Asociația Oder-Niemen datorită cofinanțării Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia în cadrul îndeplinirii sarcinilor de colaborare cu diaspora poloneză și polonezii din străinătate în anul 2014 tocmai s-a încheiat nu demult. El s-a adresat polonezilor din Lituania, Belarus, Ucraina, Moldova și România și s-a compus din trei sesiuni de școlarizare și conferința finală.

Prima sesiune a avut loc la Suceava în zilele de 25-27 iunie cu participarea reprezentanților din România, Moldova (Transnistria) și Ucraina – membri ai organizațiilor nonguvernamentale. Ea privea metodele învățării efective și asimilării informațiilor, creativității și rezolvării constructive a problemelor, dezvoltarea capacităților de comunicare și muncă în grup. Școlarizarea, utilizând mai ales metodele interactive, a fost condusă de Robert Martin de la atelierul Menos din

skich organizacji pozarządowych. Dotyczyła metod efektywnej nauki i przysvajania informacji, kreatywności i twórczego rozwiązywania problemów, rozwijania umiejętności komunikacyjnych i pracy zespołowej. Szkolenia, wykorzystujące głównie metody interaktywne, poprowadził psycholog z pracowni Menos z Gdańska Robert Martin. Uczestniczkami projektu z Rumunii były: Elżbieta Wieruszewska-Calistru, Iwona Olszewska-Marculeac, Lucia Țebrea, Otilia Moroșan, Cristina Albu i Agatha Marculeac. Mołdawscy uczestnicy reprezentowali Stowarzyszenie Polskiej Kultury Jasna Góra z Naddniestrza, a ukraińscy – Związek Polaków „Biały Orzeł” ze Lwowa.

Druga sesja odbyła się 12-14 sierpnia na Litwie, w Niemenczynie, dla tamtejszych uczestników projektu z koła Związku Polaków na Litwie

Gdańsk. Participantii proiectului din România au fost: Elżbieta Wieruszewska-Calistru, Iwona Olszewska-Marculeac, Lucia Țebrea, Otilia Moroșan, Cristina Albu și Agatha Marculeac. Participantii moldoveni au reprezentat Asociația Culturii Polone „Jasna Góra” din Transnistria, iar ucrainenii Uniunea Polonezilor „Biały Orzeł” din Lvov.

A doua sesiune s-a desfășurat în zilele de 12-14 august în Lituania, în Niemenczyn pentru participantii proiectului din cadrul Uniunii Polonezilor din Lituania – Tineretul Patriotic din Vilnius. Ambele grupe s-au întâlnit în zilele de 18-20 septembrie la Lublin la cea de a treia sesiune comună compusă din școlarizare privind autoprezentarea, descurcarea cu stresul, capacitățile de negociere cu psihologul Robert Martin și alcătuirea de proiecte condusă de Eugeniusz Gosiewski de la Asociația Oder-Niemen.

În zilele de 8-12 octombrie la conferința finală din Cracovia s-au întâlnit nu doar participantii sesiunilor de școlarizare, ci și reprezentanții comunităților din diaspora poloneză din toate țările care au luat parte la proiect. Au avut loc discuții pe tema învățământului, tineretului, culturii, respectarea drepturilor minorităților naționale în diferite țări, precum și prelegeri și conferințe ale celor invitați de către organizatori – repre-

Wileńska Młodzież Patriotyczna. Obie grupy spotkały się w dniach 18-20 września w Lublinie na wspólnej trzeciej sesji, na którą złożyły się szkolenia dotyczące autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, umiejętności negocjacyjnych z psychologiem Robertem Martinem oraz pisania projektów, poprowadzone przez Eugeniusza Gosiewskiego ze Stowarzyszenia Odra-Niemen.

W dniach 8-12 października na końcowej konferencji w Krakowie spotkali się natomiast nie tylko uczestnicy kolejnych sesji szkoleniowych, ale także przedstawiciele środowisk polonijnych ze wszystkich krajów, biorących udział w projekcie. Składały się na nią panele dyskusyjne na temat szkolnictwa, młodzieży, kultury, przestrzegania praw mniejszości w poszczególnych krajach, a także prelekcje i odczyty

zaprošzonych przez organizatorów przedstawicieli wielu innych organizacji pozarządowych, działających na rzecz Polaków poza granicami kraju. Na zakończenie uczestnicy sesji szkoleniowych pokazali prezentacje na temat zarówno swoich organizacji i środowisk, jak i swojego udziału w projekcie i jednego z wybranych tematów szkoleń. Uczestnicy z Rumunii zaprezentowali Związek Polaków w Rumunii, zarys historii i dnia dzisiejszego Polonii rumuńskiej, a także swój udział w szkoleniach, szczególnie części poświęconej pracy zespołowej.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

zentanți ai altor organizații nonguvernamentale care activează pentru polonezii din afara granițelor țării. În încheiere, participanții la sesiunile de școlarizare au făcut prezentări ale organizațiilor proprii și ale comunităților precum și propria participare la proiect și a unei teme alese. Participanții din România au prezentat Uniunea Polonezilor din România, trecutul și prezentul comunității poloneze din România precum și contribuția lor la școlarizare, mai ales participarea la munca în grup.

Trad. St. Iachimovschi

Zdjęcia: M. Huk, E. Gosiewski

Lingua FEST III

Od lewej: Ewa Rossi, Karolina Drozdek, J.E. Ambasador Marek Szczygieł, Cristina Albu, Konsul Beata Gołębiewska

Pe 17 octombrie 2014 a avut loc la Reprezentanta Comisiei Europene evenimentul intitulat Lingua FEST III, organizat de Reprezentanta Comisiei Europene în România împreună cu Departamentul pentru Relații Interetnice și cu Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale.

La acest eveniment au participat Iulia Deutsch (șef-adjunct al Reprezentantei Comisiei Europene în România), Enikő Katalin Lacziko (secretar de stat, Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României), Adrian Georgescu (director adjunct, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale), Anca Pegulescu (inspector general, Ministerul Educației Naționale), Augustin Mihalache (consilier pentru afaceri europene, Ministerul Educației Naționale) și inspectorii școlari pentru limbile materne (printre aceștia fiind și Cristina Albu, inspector școlar pentru limba polonă la ISJ Suceava).

Prin manifestările grupate sub genericul Lingua FEST III s-a urmărit promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, su-

17 października 2014 r. w siedzibie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Rumunii miało miejsce wydarzenie pod nazwą Lingua FEST III, zorganizowane przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, Departament Relacji Interetnicznych oraz Narodową Agencję ds. Programów Unijnych w zakresie Edukacji i Kształcenia Zawodowego.

W wydarzeniu udział wzięli: Iulia Deutsch (zastępca dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Rumunii), Enikő Katalin Lacziko (sekretarz stanu z Departamentu Relacji Interetnicznych przy Rządzie Rumunii), Adrian Georgescu (zastępca dyrektora Narodowej Agencji ds. Programów Unijnych w zakresie Edukacji i Kształcenia Zawodowego), Anca Pegulescu (kurator z Ministerstwa Edukacji Narodowej), Augustin Mihalache (doradca ds. europejskich z Ministerstwa Edukacji Narodowej) oraz inspektorzy ds. języków ojczystych (między nimi Cristina Albu – inspektor ds. języka polskiego jako ojczystego z Kuratorium Szkolnego w Suczawie).

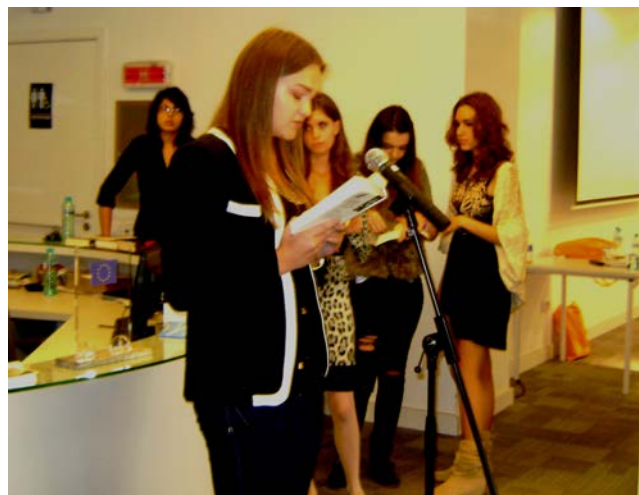
Cykl imprez odbywających się pod wspólnym hasłem Lingua FEST III miał na celu propagowanie praw osób należących do mniejszości narodowych, podkreślenie wagi szacunku dla różnorodności językowej i kulturowej, wsparcie europejskich działań na rzecz promowania języków i wielojęzyczności. Przy tej okazji zaproszono do Bukaresztu 12 krajowych olimpijczyków z języków ojczystych (uczniów klas XII, którzy w olimpiadach krajowych zajęli pierwsze miejsca). Wśród nich znalazła się Karolina Drozdek z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului, która w kwietniu 2014 r. zdobyła I miejsce w krajowej olimpiadzie z języka polskiego w Suczawie, a następnie uczestniczyła w międzynarodowej Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego w Warszawie (zdobywając tytuł finalistki), obok dwóch innych uczennic – Bożeny Irșec z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului i Moniki Balac z Colegiul Național im. Petru Rareșa w Suczawie.

blinierea importanței respectului față de diversitatea lingvistică și culturală, sprijinirea politicilor europene vizând promovarea limbilor și multilingvismului. Cu acest prilej au fost invitați la București 12 olimpici pe țară la limbile materne (elevii din clasa a XII-a care au luat premiul I la olimpiada națională). Printre acești elevi a fost și Karolina Drozdek, elevă de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului care a obținut premiul I la olimpiada națională de limba polonă maternă în aprilie 2014 ce a avut loc la Suceava și care a participat alături de alte două eleve Bożena Irișec (de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului) și Monica Balac (de la Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava) la olimpiada internațională de limba și literatura polonă din Varșovia – Polonia (aprilie 2014).

Elevii au citit fragmente din „Odiseea” în limbile materne, au participat la cele trei ateliere (Mobilitatea și dezvoltarea competențelor lingvistice, Excelență în educație lingvistică, Limbile și ofertele pieții muncii în domeniu) și au fost premiați. Inspectorii școlari au participat la toate activitățile și au primit Certificatul Lingvistic European 2014.

În aceeași zi, Cristina Albu și Karolina Drozdek au fost invitate la Ambasada Republicii Polone din București. Ambasadorul Marek Szczygieł i-a dat Karolinei Drozdek un premiu pentru cel mai bun elev de origine poloneză – o tabletă pentru rezultate obținute la olimpiada națională și olimpiada internațională de limba polonă precum și performanțele școlare și participarea la viața culturală a diasporei poloneze și promovarea limbii și culturii polone.

Cristina Albu

Zaproszeni uczniowie odczytywali fragmenty „Odysei” Homera w swoich językach ojczystych, uczestniczyli w trzech warsztatach (Mobilność i rozwój kompetencji językowych, Zdobywanie doskonałości w edukacji językowej, Języki a oferty na rynku pracy) i wręczono im nagrody. Inspektorzy szkolni wzięli udział we wszystkich wydarzeniach i otrzymali Europejski Certyfikat Językowy 2014.

Tego samego dnia Cristina Albu i Karolina Drozdek gościły w Ambasadzie RP w Bukareszcie. J.E. Ambasador Marek Szczygieł wręczył Karolinie Drozdek tablet – nagrodę dla najlepszego polonijnego ucznia szkoły średniej za osiągnięcia w krajowej i międzynarodowej olimpiadzie z języka polskiego, wyniki w nauce, aktywność w życiu kulturalnym polskiej mniejszości oraz promowanie języka i kultury polskiej.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Conferința „Copiii Bucovinei”

Pe data de 19 octombrie 2014 a avut loc la Dom Polski (sediul Uniunii Polonezilor din România) din Suceava conferința în cadrul proiectului „Copiii Bucovinei”, eveniment organizat de Uniunea Polonezilor din România în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Suceava reprezentat de Cristina Albu (inspector școlar pentru minorități).

„Copiii Bucovinei” este un proiect educativ care datează din anul 2002, având drept scop atât îmbunătățirea rezultatelor școlare în ceea ce privește limba polonă maternă cât și baza didactico-materială în școlile din Bucovina în care învață împreună copii polonezi, români, ucraineni.

La conferință au fost prezenți specialiștii din ORPEG (Centrul de Dezvoltare a Educației Poloneze în Străinătate) din Varșovia – domnii Mariusz Wychódzki

Konferencja „Dzieci Bukowiny”

19 października 2014 r. odbyła się w Domu Polskim w Suczawie konferencja w ramach projektu „Dzieci Bukowiny”, zorganizowana przez Związek Polaków w Rumunii we współpracy z Kuratorium Szkolnym w Suczawie, który reprezentowała Cristina Albu – inspektor ds. języka polskiego jako ojczystego.

„Dzieci Bukowiny” to projekt edukacyjny powstały w 2002 r. w celu podniesienia zarówno poziomu nauczania, jak i warunków, bazy dydaktycznej i materialnej w szkołach, w których na Bukowinie uczą się wspólnie dzieci polskie, rumuńskie, ukraińskie.

Na konferencji obecni byli także przedstawiciele Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) z Warszawy – Mariusz Wychódzki i Stanisław Świętek oraz metodycy Polonijnego Centrum Nauczycielskiego w Lublinie (PCN), działającego

și Stanislav Świątek precum și metodiști din PCN din Lublin (Centrul de Perfecționare a Cadrelor Didactice), care activează în cadrul ORPEG-ului: Małgorzata Małyska și Jacek Szpunar. La conferință au participat și directorii, directorii adjuncți, profesorii coordonatori ai școlilor unde se învață limba polonă maternă (Colegiul Național „Petru Rareș” Suceava, Colegiul „Alexandru cel Bun” Gura Humorului, Școala Gimnazială „Petru Mușat” Siret, Școala Gimnazială Baineț, Școala Gimnazială Moara Nică, Școala Gimnazială Păltinoasa, Școala Gimnazială Cacica, Școala Gimnazială Pârteștii de Sus, Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” Solonețu Nou, Școala Gimnazială Mănăstirea Humorului, Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” Poiana Micului), precum și toate cadrele didactice care predau limba polonă în județul Suceava, educatori și învățători care lucrează cu elevi de origine poloneză.

Domnii Mariusz Wychódzki și Stanislav Świątek au prezentat la începutul conferinței activitatea ORPEG-ului (Centrul de Dezvoltare a Educației Poloneze în Străinătate), instituție subordonată Ministerului Educației Naționale care se ocupă de învățământul în limba polonă și predarea limbii polone în întreaga lume și în diferite forme, printre altele și de delegarea cadrelor didactice specializate în străinătate – în anul acesta se împlinesc 25 de ani de când Ministerul Educației Națională a început trimiterea profesorilor de limba polonă în străinătate.

În continuare, Cristina Albu, inspector școlar pentru limba polonă, a prezentat raportul învățământului

w ramach ORPEG: Małgorzata Małyska i Jacek Szpunar. W konferencji udział wzięli także dyrektorzy, ich zastępcy, nauczyciele koordynatorzy ze szkół z nauczaniem języka polskiego (Colegiul Național im. Petru Rareș w Suceawie, Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului, Școala Podstawowa im. Petru Mușata w Sirecie, Școala Podstawowa w Baineț, Școala Podstawowa w Moarze, Școala Podstawowa w Păltinoasie, Școala Podstawowa w Kaczyce, Școala Podstawowa w Pârteștii de Sus, Școala Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu, Școala Podstawowa w Mănăstirea Humorului, Școala Podstawowa im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli), jak również nauczyciele języka polskiego oraz pracujący z uczniami polskiego pochodzenia nauczyciele przedszkolni i nauczania początkowego.

Panowie Mariusz Wychódzki i Stanislav Świątek zaprezentowali na początku konferenței structură i activitate a Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – instytucji Ministerstwa Edukacji Narodowej, zajmującej się wspieraniem nauczania w języku polskim i języka polskiego na całym świecie w bardzo różnych formach, między innymi poprzez kierowanie nauczycieli do pracy dydaktycznej za granicę. W roku bieżącym mija 25 lat odkąd Ministerstwo Edukacji Narodowej rozpoczęło kierowanie nauczycieli języka polskiego za granicę.

Po prezentacji inspektor Cristina Albu prezenta raportul privind învățământul de limbă polonă ca o părinț de învățământ de limbă polonă pentru anul școlar 2013-2014 și activitatea, planurile și proiectele pentru anul școlar 2014-2015. Directorii școlilor și profesorii au prezentat apoi activitatea școlilor în anul școlar trecut, proiectele legate de învățământul de limbă polonă, dintre care cele mai importante, legate de echiparea cabinetele de limbă polonă, echiparea școlilor și preșcolare cu echipament audiovizual, parteneriatele cu școlile din Polonia, școlile cu vizite în Polonia, concursurile

în limba polonă maternă pentru anul școlar 2013-2014 și activitățile, proiectele propuse pentru anul școlar 2014-2015. Directorii și profesorii de limba polonă maternă au prezentat activitățile și proiectele în limba polonă, dintre acestea cele mai importante fiind: echiparea cabinetelor de limba polonă, dotarea școlilor și grădinițelor cu aparatură audiovizuală, parteneriate cu școlile din Polonia, tabere școlare în Polonia, concursurile școlare și activitățile extrașcolare în limba polonă, școlile de vară în limba polonă în Polonia, formarea cadrelor didactice care predau limba polonă.

La finalul conferinței, reprezentanții ORPEG au felicitat buna activitate desfășurată de Inspectoratul Școlar Județean Suceava în colaborare cu Uniunea Polonezilor din România în ceea ce privește învățământul în limba polonă maternă în județul

Suceava precum și rezultatele foarte bune obținute de elevi la olimpiada internațională de limba polonă. În timpul sederii lor au vizitat școlile în care predau profesori delegați de ORPEG. Au adus de asemenea manuale de limba polonă pentru ciclul primar și alte materiale didactice.

În zilele precedente, 17 și 18 octombrie, Inspectoratul Școlar Județean Suceava în colaborare cu Uniunea Polonezilor din România a organizat la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului formarea cadrelor didactice de limba polonă cu metodști din ORPEG -PCN. Ultima parte a formărilor s-a desfășurat în ziua de 19 octombrie după încheierea conferinței „Copiii Bucovinei” la Dom Polski din Suceava. Cadrele didactice au beneficiat de ateliere interactive pe tema „Metodele active în predarea limbii polone” conduse de d-na Małgorzata Małyska și formare „Muzica și dansul în predarea limbii polone” cu Jacek Szpunar.

Amândouă evenimentele – conferința „Copiii Bucovinei” și formările metodice – au fost sprijinite financiar din fondurile pentru diaspora poloneză din străinătate ale Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone prin intermediul Ambasadei R.P. la București.

Cristina Albu

Zdjęcia I. Olszewska-Marculeac

i działaniami pozaszkolnymi w języku polskim, letnimi szkołami języka polskiego w Polsce, podwyższaniem kwalifikacji nauczycieli języka polskiego.

Na zakończenie konferencji przedstawiciele ORPEG pogratulowali doskonałej organizacji nauczania języka polskiego w woj. Suczawa Kuratorium Szkolnemu i Związkowi Polaków w Rumunii oraz doskonałych wyników uczniów w olimpiadzie krajowej i międzynarodowej z języka polskiego. Podczas swojego pobytu odwiedzili szkoły, w których pracują kierowani przez ORPEG nauczyciele z Polski. Przekazali także szkołom elementarze do nauki języka polskiego oraz inne materiały dydaktyczne.

W dniach poprzedzających konferencję, 17 i 18 października, odbywały się w Szkole Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli zorganizowane przez Kuratorium Szkolne w Suczawie i Związek Polaków w Rumunii szkolenia metodyczne dla nauczycieli języka polskiego prowadzone przez metodyków ORPEG PCN. Ich ostatnia część odbyła się po zakończeniu konferencji „Dzieci Bukowiny” w Domu Polskim w Suczawie 19 października. Interaktywne warsztaty na temat „Metody aktywne w nauczaniu języka polskiego” poprowadziła Małgorzata Małyska, a zajęcia na temat „Muzyka i taniec w nauczaniu języka polskiego” – Jacek Szpunar.

Obydwa wydarzenia – konferencję „Dzieci Bukowiny” i szkolenia metodyczne – wsparło finansowo, za pośrednictwem Ambasady RP w Bukareszcie, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach funduszy polonijnych.

Thum. E. Wieruszewska-Calistru

„Să învățăm de la bătrânii noștri – solidaritate între generații!”

Ediția a II-a

Ajuns la cea de-a II a ediție, proiectul „Să învățăm de la bătrânii noștri – solidaritate între generații!” s-a bucurat de un succes real și în acest an. Proiectul s-a desfășurat cu participarea membrilor comunităților etnice – polonezi, ucraineni, ruși lipoveni, germani – din localitățile Solonețu Nou, Lipoveni, Gura Humorului, Dragomirna, Poiana Micului, Ciumârna – Paltinu, Suceava. La proiect au participat câte 5 tineri din fiecare comunitate, precum și meșteri de la care am învățat diverse meșteșuguri. Proiectul a fost coordonat de Uniunea Polonezilor din România și realizat din fondurile Departamentului Relațiilor Interetnice.

Proiectul urmărește conștientizarea contribuției pe care persoanele de vârstă a treia o aduc comunității etnice și, respectiv, societății. Îmbătrânirea activă înseamnă a ajunge la vârstă a treia sănătos și implicat în societate, cu sentimentul împlinirii la locul de muncă, mai independent în activitățile cotidiene și mai implicat ca cetățean etnic în comunitatea sa. Implicarea persoanelor de vârstă a treia ne asigură păstrarea și transmiterea valorilor etnice.

Prima zi a proiectului s-a desfășurat în Solonețu Nou unde au avut loc ateliere de cusut mărele pe batiste și sculptură. Cea de-a doua zi s-a desfășurat în comunitatea rușilor lipoveni din localitatea Lipoveni unde pictorul Victor Maleș ne-a introdus în lumea artei și ne-a învățat cum să pictăm portrete. Cea de-a treia zi am petrecut-o în comunitatea ucraineană unde d-na Maria ne-a învățat cum să pictăm ouă cu ceară, un vechi obicei al ucrainenilor. Lucrările au ieșit foarte frumoase, iar tinerii au fost foarte încântați. Ultima zi a proiectului s-a desfășurat la sediul din Suceava al comunității germane. Aici am învățat să confecționăm „handmade” diferite obiecte pe care le-am luat cu noi drept amintire.

Prin activitățile desfășurate în atelierele meșteșugărești care au avut loc în cadrul proiectului,

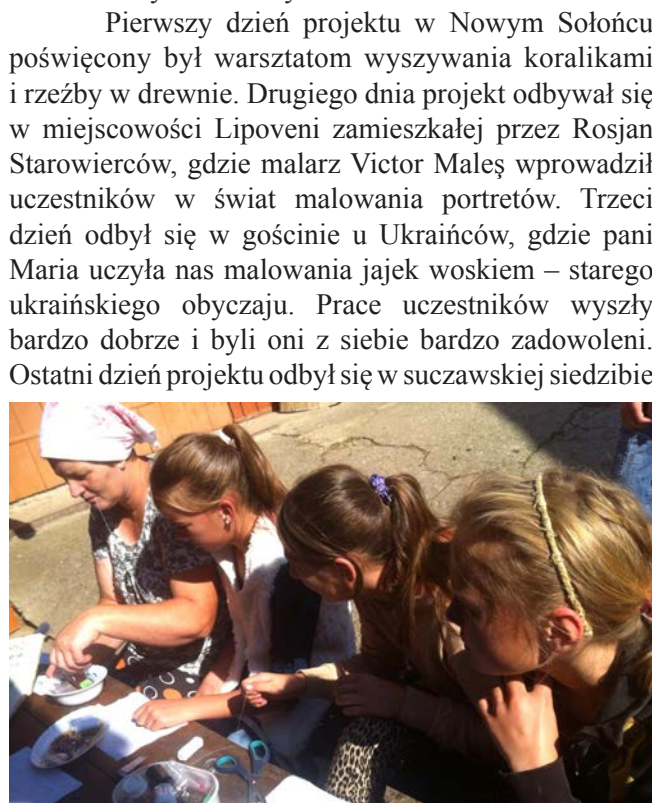
„Uczmy się od starszych – solidarność między pokoleniami!”

Edycja II

II już edycja projektu „Uczmy się od starszych – solidarność między pokoleniami!” okazała się być prawdziwym sukcesem w tym roku. Projekt odbył się z udziałem przedstawicieli mniejszości narodowych – Polaków, Ukraińców, Rosjan Starowierców i Niemców z miejscowości Nowy Sólonec, Lipoveni, Gura Humorului, Dragomirna, Poiana Mikuli, Ciumârna – Paltinu, Suczawa. Wzięło w nim udział po pięciu przedstawicieli każdej mniejszości oraz twórcy ludowi, od których uczestnicy projektu uczyli się rzemiosła. Projekt koordynował Związek Polaków w Rumunii, a sfinansowany został z funduszy Departamentu Relacji Interetnicznych.

Projekt ma na celu uświadomienie młodym, jak wielki wkład wnoszą w życie swoich grup etnicznych, a tym samym całego społeczeństwa, osoby starsze. Aktywne starzenie się oznacza dożycie trzeciego wieku w zdrowiu, a także zaangażowanie w życie społeczne, poczucie spełnienia w pracy, samodzielność w codziennej aktywności i udział w życiu swojej etnicznej społeczności. Ten udział osób starszych jest gwarantem zachowania i przekazania młodym pokoleniom naszych etnicznych wartości.

Pierwszy dzień projektu w Nowym Sółcu poświęcony był warsztatom wyszywania koralikami i rzeźby w drewnie. Drugiego dnia projekt odbywał się w miejscowości Lipoveni zamieszkałej przez Rosjan Starowierców, gdzie malarz Victor Maleș wprowadził uczestników w świat malowania portretów. Trzeci dzień odbył się w gościnie u Ukraińców, gdzie pani Maria uczyła nas malowania jajek woskiem – starego ukraińskiego obyczaju. Prace uczestników wyszły bardzo dobrze i byli oni z siebie bardzo zadowoleni. Ostatni dzień projektu odbył się w suczawskiej siedzibie

tinerii au conștientizat cât de importantă este păstrarea și conservarea entității culturale, dar și cultivarea și valorizarea bagajului cultural pe care îl au etniile care trăiesc alături de români, astfel fiind îndeplinite obiectivele pe care ni le-am propus.

Text și foto: Alina Spaine

organizații minorității germanice. Tu participanții făceau „handmade” diferite obiecte, care au luat apoi cu ei ca amintire.

Prin toate activitățile sub îndrumarea creatorilor tradiției populare, participanții în proiect au avut posibilitatea să realizeze că, de fapt, este foarte important să păstrăm și să cultivăm identitatea culturală, dar și să ne dăm seama că, de fapt, este foarte important să păstrăm și să cultivăm identitatea culturală, dar și să ne dăm seama că, de fapt, este foarte important să păstrăm și să cultivăm identitatea culturală.

Trad. E. Wieruszewska-Calistru

Școala interculturală pentru olimpici la limbile materne Modulul 3 – Târgu Mureș

Anul acesta am avut ocazia să particip la un program organizat de Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) pentru ocupanții locurilor II și III la Olimpiada Națională de Limbă și Literatură Polonă. Acest program, alcătuit din trei module, a fost realment o adevărată experiență pentru mine, nu doar datorită locurilor pe care le-am vizitat, ci și datorită subiectelor abordate.

În ceea ce privește al 3-lea modul, acesta a avut loc la Târgu Mureș, un oraș deosebit de frumos de altfel, cu o istorie de-a dreptul impresionantă. Ca și locuri interesante, am vizitat Palatul Culturii, Biblioteca Teleki-Bolyai, bisericile catolică, ortodoxă, greco-catolică și sinagoga. Am avut privilegiul de a afla lucruri foarte interesante despre istoria orașului, dar,

Szkola interdulturalna dla olimpijczyków z języków ojczystych Moduł 3 – Târgu Mureș

Miały okazję uczestniczyć w tym roku w programie zorganizowanym przez Departament Relacji Interetnicznych dla laureatów II i III miejsc Olimpiady Krajowej z Języka i Literatury Polskiej. Program, złożony z trzech modułów, był dla mnie niezwykle doświadczeniem, nie tylko dzięki miejscom, jakie odwiedziłam, ale także ze względu na jego tematykę.

Moduł 3 programu odbył się w Târgu Mureș – pięknym mieście o naprawdę imponującej historii. Zwiedziliśmy Pałac Kultury, Bibliotekę im. Teleki-Bolyai, kościoły katolicki, prawosławny i grekokatolicki oraz synagogę. Mieliśmy okazję dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o historii miasta, ale także, nie w ostatniej kolejności, poznać wspaniałych ludzi. Pisząc „wspaniałych ludzi” mam na myśli tych, którzy walczyli o to, aby w naszym kraju nie dyskryminowano żadnej mniejszości, abyśmy wszyscy mieli równe prawa. Przed udziałem w tym programie nie zdawałam sobie sprawy z tego, że są w Rumunii mniejszości, których prawa traktowane są powierzchownie, być może dlatego, że nie miałam do tej pory takich negatywnych doświadczeń. Jednak dzięki udziałowi w programie poznałam osoby, należące do innych mniejszości, których prawa i godność naruszane są na co dzień. Dzięki temu doświadczeniu nauczyłam się, że człowieka powinno się oceniać bez względu na religię czy przynależność etniczną, ponieważ każdy z nas może posiadać punkt widzenia, godny wysłuchania.

nu în ultimul rând, am avut ocazia să cunosc oameni minunați. Când spun „oameni minunați”, mă refer la acei oameni care într-adevar se zbat pentru ca în țara asta să nu fie discriminată absolut nicio etnie, să fim cu toții egali în drepturi. Până să particip la acest program, nu eram conștientă că există etnii în România ale căror drepturi sunt tratate superficial, asta poate pentru că eu nu am avut o astfel de experiență nefastă până acum. Însă după participarea la acest program, am cunoscut persoane de alte etnii, ale căror drepturi și demnitate sunt încălcate zi de zi. De aceea, datorită acestei experiențe, am învățat că omul trebuie apreciat indiferent de religie sau etnie, întrucât fiecare dintre noi are un punct de vedere care trebuie ascultat.

Cel al 3-lea modul a fost o adevărată experiență pentru mine și nu doar pentru că am văzut locuri foarte frumoase, ci și pentru că mi-am dat seama că există foarte mulți oameni minunați în lumea asta, care luptă pentru ceva, pentru un vis și care îl și împlinesc chiar dacă la început pare că se luptă degeaba cu morile de vânt. Manifest un deosebit respect față de persoanele organizatoare ale acestui program, dar și față de cei care m-au ajutat să ajung la acest program. A fost o experiență din care am învățat că trebuie să schimbăm ceva în țara asta cu propriile forțe pentru că, dacă vrei, se poate!

Bożena Irișec

Colegiul „Alexandru cel Bun” – Gura Humorului
Premiul II la faza națională a olimpiadei de limba polonă

Ten 3 modul był dla mnie prawdziwym przeżyciem, i to nie tylko ze względu na piękne miejsca, jakie zwiedziłam, ale dlatego, że zdałam sobie sprawę z tego, że na tym świecie jest mnóstwo wspaniałych ludzi, którzy o coś walczą, mają marzenia, które im się spełniają, nawet jeśli początkowo wydawało im się, że na próżno walczą z wiatrakami. Mam ogromny szacunek dla organizatorów programu, jak i dla tych, którzy pomogli mi wziąć w nim udział. Było to doświadczenie, z którego nauczyłam się, że należy zmieniać nasz kraj własnymi siłami, ponieważ chciec znaczy móc!

Bożena Irișec

Colegiul „Alexandru cel Bun” – Gura Humorului
Miejsce II w krajowej olimpiadzie z języka polskiego
Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

POLSKA KAPLICA W LORETO

Loreto to niewielkie, liczące około 10 tysięcy mieszkańców, miasteczko nad Adriatykiem, położone w odległości 30 km od Ankony, miasta, które w lipcu 1944 r. zdobyli po ciężkich walkach Polacy. Miasteczko nazywane jest „najbardziej polskim z włoskich miast”. W bazylice znajduje się wspaniała polska kaplica z freskami przedstawiającymi chwałę polskiego oręża. Papież Jan Paweł II po wyjściu z kaplicy powiedział: „Dostrzegłem w tym miejscu cząstkę swojej Ojczyzny”.

CAPELA POLONEZĂ DIN LORETO

Loreto, o mică localitate numărând aproximativ 10 mii de locuitori, este așezată la Marea Adriatică, la 30 de km de Ancona, orașul pe care în iulie 1944, după lupte grele, l-au cucerit polonezii. Orașelul este numit „cel mai polonez dintre orașele italienești”. În bazilică se află splendida capelă poloneză cu fresce care reprezintă gloria armelor poloneze. Papa Ioan Paul al II-a, după ieșirea din capelă, a spus: „Am găsit în locul acesta o particică a Patriei mele”.

Loreto își datorează renumele mondial prezenței uneia dintre cele mai de preț relicve creștine – Casa Sfântă din Nazaret. În absidele bazilicii care înconjoară Casa Sfântă se află capele naționale, printre ele și cea poloneză.

Pardoseala capelei o constituie splendidul mozaic reprezentând valurile care simbolizează Baltica poloneză. Pe bolta capelei o vedem pe Fecioara Maria ca Regină a Poloniei. La picioarele ei îngenuchează Sfântul Cazimir, alături, rezemându-se de o sabie, regele Jan III Sobieski, iar de partea cealaltă a Mariei – reprezentanții diferitelor pătri sociale. În partea de jos a bolții se văd patronii Poloniei: Wojciech, Stanisław,

Światową sławę zawdzięcza Loreto obecności jednej z najcenniejszych relikwii chrześcijaństwa – Świętemu Domkowi z Nazaretu. W absydach bazyliki otaczających Święty Domek znajdują się kaplice narodowe, wśród nich polska.

Posadzkę kaplicy stanowi wspaniąta mozaika, przedstawiająca fale, symbolizujące polski Bałtyk. Na sklepieniu kaplicy widzimy Najświętszą Marię Pannę jako Królową Polski. U stóp Maryi klęczy św. Kazimierz, obok stoi wsparty o szablę król Jan III Sobieski, a z drugiej strony Maryi – przedstawiciele różnych stanów. W dolnej części sklepienia widać świętych patronów Polski: Wojciecha, Stanisława, Stanisława Kostkę, Jana Kantego oraz błogosławionych – Salomeę i Jakuba Strzemię. Na ścianach kaplicy znajdują się freski przedstawiające zwycięstwo Jana III Sobieskiego pod Wiedniem (1683) oraz Cud nad Wisłą (1920).

W ołtarzu kaplicy znajduje się obraz Serca Pana Jezusa, nawiązujący do wyobrażenia Zbawiciela z wizji św. siostry Faustyny Kowalskiej. Postaci Jezusa towarzyszą święci: po prawej stronie św. Jacek Odrowąż i św. Andrzej Bobola, po lewej św. Małgorzata Alacoque i św. Kinga.

Główny wystrój kaplicy to dzieło włoskiego malarza Arturo Gatti. By dobrze wywiązać się z powierzonej mu pracy, postanowił poznać kraj i jego kulturę. Artysta odwiedził dwukrotnie Polskę.

Osobną historię ma także witraż w kaplicy, będący, podobnie jak malowidła, dziełem Arturo Gatti. Na sześciu polach witraża uwiecznił on autentyczne wydarzenie z czasów II wojny światowej. Otóż 6 lipca 1944 r. na bazylikę loretańską spadły niemieckie bomby zapalające, wywołując pożar kopuły, pod którą znajdował się Święty Domek. Na ratunek płonącej świątyni pospieszyli, nie zważając na trwający atak powietrzny, polscy żołnierze z Oddziału Ułanów Karpackich II Korpusu Armii Generała Andersa. Pożar ugasili, żaden z nich nie zginął ani nie został ranny. Uczestnicy tej akcji, przekonani że ocaleli dzięki szczególnej opiece Matki Boskiej, zanosili potem w polskiej kaplicy dziękczynne modlitwy. Witraż ze sceną pożaru odsłonięto 19 lipca 1954 r.

Przed wejściem do polskiej kaplicy widnieją trzy pamiątkowe tablice: jedna z nich poświęcona jest zwycięstwu polskiego rycerstwa pod Wiedniem, druga to podziękowanie papieża Piusa XII, skierowane do Polaków za uratowanie bazyliki, trzecią ufundowali w 40. rocznicę wybuchu II wojny światowej weterani II Korpusu Wojska Polskiego.

W polskiej kaplicy w Loreto tradycja religijna i historyczna splatają się ze sobą w niezwykle sposób. Paradoks historii sprawił, że w czasie II wojny światowej polscy żołnierze znowu złożyli krwawą ofiarę w walce o wolność Polski i Europy.

Stanisław Kostka, Jan Kanty, precum și fericiții – Salomeea și Jakub Strzemię. Pe pereții capelei se află fresce reprezentând victoria lui Jan III Sobieski la Viena (1683), precum și Miracolul de pe Vistula (1920).

În altarul capelei se află icoana Inimii lui Isus care amintește de imaginea Mântuitorului din viziunile Sf. Faustyna Kowalska. Persoana lui Isus este însoțită de sfinți: pe partea dreaptă Sf. Jacek Odrowąż și Sf. Andrzej Bobola, pe stânga, Sf. Margareta Alacoque și Sf. Kinga.

Podoaba principală a capelei este opera picturii italian, Arturo Gatti. Pentru a se achita mai bine de misiunea încredințată lui, s-a hotărât să cunoască țara și cultura ei. Artistul a vizitat de două ori Polonia.

O istorie aparte are, de asemenea, vitraliul din capelă care, la fel ca și picturile, este opera lui Arturo Gatti. Pe șase câmpuri ale vitraliului a imortalizat evenimente autentice din timpul celui de al II-lea război mondial. Iată, pe 6 iulie 1944 la bazilica loretană au căzut bombele germane incendiare provocând incendiul cupolei, sub care se afla Casa Sfântă. În ajutorul bisericii arzând s-au grăbit, ignorând atacul din aer, soldații polonezi din Detașamentul Cavalerilor din Carpați ai Corpului II al Armatei Generalului Anders. Au stins incendiul, niciunul din ei n-a pierit și niciunul n-a fost rănit. Participanții la această acțiune, convinși că au scăpat datorită ocrotirii deosebite a Maicii Domnului, au rostit după aceea în capela poloneză rugăciuni de mulțumire. Vitraliul cu scena incendiului a fost dezvelit pe 19 iulie 1954.

La intrarea în capela poloneză sunt trei tăblițe comemorative: una dintre ele este dedicată victoriei cavalerilor polonezi la Viena, a doua este mulțumirea papei Pius al XII-lea, adresată polonezilor pentru salvarea bazilicii, cea de-a treia a fost fondată de către veteranii Corpului al II-lea al Armatei Poloneze la a 40-a comemorare a izbucnirii celui de al II-lea război mondial.

În capela poloneză din Loreto, tradiția religioasă și istorică se împletesc în mod deosebit. Paradoxul istoriei a făcut ca în timpul războiului soldații polonezi să aducă din nou jertfă de sânge în lupta pentru libertatea Poloniei și a Europei.

**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**

**FRUMOASĂ ESTE
POLONIA NOASTRĂ**

**POLSKIE OBIEKTY NA LIŚCIE ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO
OBJECTIVE POLONEZE PE LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL UNESCO**

CENTRUM WARSZAWY

Polska lista Światowego Dziedzictwa UNESCO w 1980 r. została poszerzona o nowy wpis – historyczne centrum Warszawy.

Na stosunkowo niewielkim obszarze Starego Miasta znajdują się najcenniejsze warszawskie zabytki: Zamek Królewski, Kolumna Zygmunta, katedra św. Jana, a także rynek z przyległymi do niego kamieniczkami. Patrząc dziś na te budowle trudno uwierzyć, że blisko 70 lat temu w ich miejscu były jedynie ruiny. W czasie II wojny światowej miasto zostało zrównane z ziemią niemal w całości, ocalało jedynie 15% zabytkowego centrum Warszawy.

Decyzja o odbudowie Warszawy jako stolicy państwa zapadła już w styczniu 1945 r. Wkrótce zostało zorganizowane Biuro Odbudowy Stolicy, a w nim Wydział Architektury Zabytkowej. Decyzja o tak kompleksowej odbudowie była zupełnie wyjątkowa. W myśl nowoczesnej teorii konserwatorskiej, wszelka rekonstrukcja i odbudowa byłaby fałszowaniem historii. Wyjątek, który uczyniono dla Starego Miasta, był podyktowany względami moralnymi i pragnieniem całego społeczeństwa polskiego odrodzenia z popiołów niezłomnego miasta.

Zbombardowane, wysadzone w powietrze zabytki Starego Miasta zaczęto pieczołowicie rekonstruować już w pierwszych latach powojennych. Polacy podjęli się niezwykle dzieła. W ciągu pięciu lat odbudowali najpiękniejszą dzielnicę stolicy. Wierne i pieczołowicie, z zachowaniem oryginalnych fragmentów zabudowy zrekonstruowali całą Starówkę. Odbudowę prowadzono wzorując się na zachowanej dokumentacji historycznej, m.in. obrazach i rysunkach Canaletta. Stare Miasto w Warszawie jest jedynym na świecie przykładem planowej i kompletnej odbudowy zabytków, powstałych między XIII a XIV w.

CENTRUL ISTORIC AL VARȘOVIEI

Lista poloneză a Patrimoniului Mondial UNESCO în anul 1980 a fost lărgită cu un nou înscris – centrul istoric al Varșoviei.

Pe o zonă relativ mică a Orașului Vechi se află cele mai de preț monumente varșoviene: Castelul Regal, Coloana lui Zygmunt, catedrala Sf. Ioan, precum și piața cu clădirile lipite de ea. Privind astăzi la aceste construcții, este greu de crezut că în urmă cu aproape 70 de ani în locul acesta au fost numai ruine. În timpul celui de al II-lea război mondial orașul a fost șters de pe fața pământului aproape în totalitate, a scăpat doar 15% din centrul istoric al Varșoviei.

Decizia de reconstruire a Varșoviei drept capitală a statului a fost luată deja în ianuarie 1945. În curând a fost organizat Biroul Reconstrucției Capitalei, iar în cadrul lui Secția de Arhitectură a Monumentelor. Decizia privind reconstrucția atât de complexă a fost cu totul deosebită. În spiritul teoriei moderne de conservare, reconstrucția și refacerea ar însemna falsificarea istoriei. Excepția care a fost făcută pentru Orașul Vechi a fost dictată de considerente morale și de dorința întregului popor polonez de renașterea din cenușă a orașului neînduplecat.

Bombardate, monumentele distruse ale Orașului Vechi au început a fi reconstruite cu grijă deja în primii ani de după război. Polonezii s-au angajat la o lucrare extraordinară. În cinci ani au reconstruit cel mai frumos cartier al capitalei. Fidel și cu grijă, cu păstrarea fragmentelor originale ale construcțiilor, au reclădit tot Orașul Vechi. Reconstrucția a fost condusă pe baza documentației istorice păstrate, printre altele pe baza tablourilor și desenelor lui Canaletti. Orașul Vechi din Varșovia este un exemplu unic în lume de reconstrucție planificată și complexă a unor monumente ridicate în secolele XIII și XIV.

2 września 1980 r. na IV sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO postanowiono wpisać historyczne centrum Warszawy na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego. W tekście wyjaśniającym czytamy: „Ponad 85% zabytkowego centrum Warszawy zostało zniszczone przez nazistowskie oddziały okupacyjne. Po wojnie mieszkańcy Warszawy podjęli dzieło odbudowy, które doprowadziło do odtworzenia kościołów, pałaców i domów będących symbolem polskiej kultury i narodowej tożsamości. Jest to wyjątkowy przykład całkowitej rekonstrukcji zespołu historycznego”.

Dziś Stare Miasto tętni życiem, zachwyca architektoniczną urodą, zaprasza do licznych kafejek i romantycznych spacerów.

Barbara Breabăn

Pe 2 septembrie 1980, la sesiunea a IV-a a Comitetului Patrimoniului Mondial UNESCO a fost luată hotărârea de a înscrie centrul istoric al Varşoviei pe lista Patrimoniului Mondial Cultural. În textul explicativ citim: „Mai mult de 85% din centrul istoric al Varşoviei a fost distrus de detaşamentele naziste de ocupaţie. După război, locuitorii Varşoviei au întreprins acţiunea de reconstrucţie care a dus la reconstituirea bisericilor, palatelor şi caselor care au fost simbolul culturii poloneze şi identităţii naţionale. Acesta este un exemplu excepţional de reconstrucţie totală a complexului istoric”.

Astăzi Oraşul Vechi trepidează de viaţă, încântă prin frumuseţea sa arhitecturală, invită la multe cafele şi plimbări romantice.

Konkurs ortograficzny

Concurs ortografic

Szkoła Podstawowa w Pojanie Mikuli po raz drugi obchodziła święto patrona, którym od 9 października 2010 r. jest Krystyna Bochenek. To właśnie ona otwierała w roku 2009 szkołę, niestety los sprawił, że w kwietniu 2010 r. zginęła w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem. Krystyna Bochenek była dziennikarką radiową i publicystką, od 2007 r. wicemarszałkiem Senatu RP. To ona wymyśliła i przez 20 lat prowadziła ogólnopolskie Dyktando – narodową klasówkę z ortografii. Gdy została senatorem, doprowadziła do uchwalenia przez Senat roku 2006 Rokiem Języka Polskiego. Zorganizowała też Festiwal Języka Polskiego, w którym wzięło udział 5 tys. osób.

Dla uczczenia pamięci swojej patronki w sobotę 18 października w szkole odbył się konkurs ortograficzny, którego idea jest promowanie poprawnej polszczyzny, rozbudzanie motywacji do pogłębiania wiedzy i umiejętności ortograficznych. Uczestnicy mają możliwość sprawdzenia, w jakim stopniu udało im się opanować zasady ortografii i wziąć udział w rywalizacji. Uczniowie mieli możliwość wystartować w dwóch kategoriach: klasy V-VIII oraz szkoły średnie. W konkursie wzięło łącznie udział 26 uczniów ze

Pentru a doua oară, Şcoala Generală din Poiana Micului şi-a sărbătorit patronul său care, din 9 octombrie, este Krystyna Bochenek. Ea a fost aceea care a inaugurat şcoala în anul 2009, din păcate destinul a făcut ca în aprilie 2010, să piară în catastrofa aviatică de la Smolensk. Krystyna Bochenek a fost ziaristă radio şi publicist, din anul 2007 vicepreşedintă a Senatului R.P. Ea a iniţiat şi, timp de 20 de ani, a condus Dyktando – clasificarea naţională de ortografie. Când a devenit senator a făcut ca Senatul să declare anul 2006 ca An al Limbii Polone. De asemenea, a organizat Festivalul Limbii Polone la care au participat 5000 de persoane.

Pentru omagierea memoriei patronului său, sâmbătă, 18 octombrie, în şcoală a avut loc concursul ortografic, a cărui idee este promovarea limbii polone corecte, edificarea motivării adâncirii cunoştinţelor şi abilităţilor ortografice. Participanţii au posibilitatea de a verifica în ce măsură au reuşit să stăpânească bazele ortografiei şi să ia parte la întrecere. Elevii au avut ocazia să ia startul în două categorii: cl. V-VIII şi şcolile medii. În total, la concurs au luat parte 26 de elevi de la şcolile generale din Poiana Micului şi Soloneţu Nou precum şi de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura

szkół podstawowych z Pojany Mikuli i Nowego Sokoła oraz Kolegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului i Kolegiul Național im. Petru Rareș w Suczawie. Konkurs został poprowadzony i oceniony przez komisję, w skład której weszły Elżbieta Wierusze-ska-Calistru i Iwona Olszewska-Marculeac.

W pierwszej kategorii dla uczniów szkół podstawowych z klas V-VIII pierwsze miejsce zajęła Justyna Staszkwian ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokołcu, drugie Justyna Drozdek ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli, trzecie Ramona Dorosceac ze Szkoły Podstawowej w Nowym Sokołcu. Dwa wyróżnienia przyznano uczniom z Nowego Sokoła – Danielowi Jedynakowi i Klaudii Markulak. W kategorii uczniów szkół średnich pierwsze miejsce zajęła licealistka z Kolegiul Național im. Petru Rareș w Suczawie Monica Balac, drugie Bożena Irișec, a trzecie Agnieszka Revai – obie z Kolegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului.

Wszyscy uczestnicy na zakończenie otrzymali dyplomy i nagrody ufundowane przez Ambasadę RP w Bukareszcie z funduszy polonijnych Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Dodatkowo wszyscy otrzymali piękne albumy o Polsce подарowane przez przebywających w tym czasie na Bukowinie przedstawicieli Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) – Mariusza Wychódzkiego i Stanisława Świątkę. Z okazji tego wyjątkowego dnia uczniowie wraz z nauczycielką języka polskiego Anelią Volosciuc przygotowali prezentację sylwetki Krystyny Bochenek i krótki program artystyczny, który zaprezentowali przed uczestnikami konkursu oraz gośćmi z Polski i nauczycielami uczestniczącymi w tym dniu w warsztatach szkoleniowych prowadzonych przez metodyków ORPEG Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie – Małgorzatę Małyškę i Jacka Szpunara.

Tekst i zdjęcia Iwona Olszewska-Marculeac

Humorului și Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava. Concursul a fost condus și apreciat de o comisie alcătuită din Elżbieta Wierusze-ska-Calistru și Iwona Olszewska-Marculeac.

La prima categorie, cea a elevilor școlilor generale din cl. V-VIII, locul întâi l-a ocupat Justyna Staszkwian de la Școala Generală „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, locul al doilea Justyna Drozdek de la Școala Generală „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, locul al III-lea Ramona Dorosceac de la Școala Generală din Solonețu Nou. S-au acordat

două mențiuni elevilor din Solonețu Nou – Daniel Jedynak și Klaudia Markulak. La categoria elevilor școlilor medii, locul întâi l-a ocupat eleva Kolegiului Național „Petru Rareș” din Suceava – Monica Balac, locul al doilea Bożena Irișec, al treilea Agnieszka Revai – ambele de la Kolegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului.

În încheiere, toți participanții au primit diplome și premii oferite de către Ambasadă R.P. la București din fondurile pentru diaspora poloneză ale Ministerului Afacerilor Externe al R.P. În plus, toți au primit splendide albume despre Polonia oferite de reprezentanții Centrului Dezvoltării Educației Polone din Străinătate (ORPEG) veniți în acest timp în Bucovina – Mariusz Wychódzki și Stanisław Świątek. Cu prilejul acestei zile deosebite, elevii și profesoara de limba polonă Anelia Volosciuc au pregătit o evocare a figurii Krystinei Bochenek și un scurt program artistic prezentate în fața participanților la concurs, a oaspeților din Polonia și a cadrelor didactice care au luat parte în această zi la atelierul de școlarizare conduse de metodiștii ORPEG din Lublin – Małgorzata Małyška și Jacek Szpunar.

Trad. St. Iachimovschi

